

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului Muzeul Digital al Romanului Românesc 1901-1932, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Sugestie de citare a arhivei:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

This novel was digitized for the project The Digital Museum of the Romanian Novel 1901-1932, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration.

Citation suggestion:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

Muzeul Digital al Romanului Roman
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932
BCU Cluj-Napoca
RBCFG202000855

SFINX

CASNICIE MODERNA

ROMAN DE CARACTERE

Cu o scrisóre a lui GEORGE RANETTI.

BUCUREȘCI
TIP. «UNIVERSITARĂ»
STR. ACADEMIEI, 30.
1903.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

179763

859-31(Stinx)

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

Lui Corneseu

Din partea lui Antonie
Ierodiacon la sfînta Mitropolie
din Bucuresti -

1903 Decembrie.

18/12 1909

Scumpe Sfaux,

Imĭ trimeţĭ manuscrisul romanuluĭ d-tale «Căsnicie modernă», care va apare în curând în volum, şi-mĭ ceriĭ să-ţĭ scriŭ o prefaţă.

Imĭ pare răŭ că sunt silit să te refuz :

1) Pentru că nu-mĭ recunosc autoritatea necesară a literatuluĭ consacrat şi ajuns la oare-care virstă pentru a elibera acest soiŭ de «bilet de liberă petrecere» în cămpul literilor române, bilet, de care, de alt-fel n'aĭ nevoe, căcĭ nu eştĭ la prima lucrare.

2) Pentru că, numeroasele mele indeletniciriĭ gazetăreştĭ nu-mĭ ingăduesc în acest moment să citesc

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

manuscrisul d-tale destul de voluminos, şi interesant.

3) Şi apoĭ... sunt flăcăŭ, român deo-cam-dată, dar ameninţat— vaĭ —ca'n scurtă vreme să deviu unguresc, şi în această calitate, cred eŭ, e şi imprudent şi presumţios să mĕ rostesc asupra delicateĭ probleme pe care-o abordezĭ în romanul d-tale.

Căsătoria ! E-aşa de greŭ să aĭ o părere în privinţa asta, orĭ cât aĭ fi citit prin cărţĭ, când îţĭ lipseşte experienţa trebuincioasă. Un orb care ar critica luminile şi umbrele unuĭ tabloŭ, un surd care s'ar pronunţa asupra valoareĭ uneĭ compoziţiĭ muzicale, cu aceştia asemuesc eŭ pe celibatariĭ carĭ discută chestiunea vecĭnic controversată a căsătorieĭ.

...Aşa dar, scumpe Sfinx, iartă-mĕ că întîmpin cu un refuz formal măgulitoarea d-tale cerere.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

Mĕ voiŭ grăbi, însă, să citesc romanul d-tale tipărit şi îţi urez ca să aĭ mulţi cititorĭ nepărtinitorĭ şi doritorĭ de a descoperi scrierĭ frumoase în literatura română cum îmĭ place să mĕ laud că sunt eŭ, într'o vreme când se găsesc toate cusururile românilor carĭ aŭ curagiul îndărătnic să maĭ ţie încă în mână o pană, într'o vreme când se citeşte şi se admiră fără măsură până şi boarfele literare de carĭ se debaraseaz i magaziile librăriilor din streinătate, exportându-le în Orient.

Primeşte te rog, scumpe Sfinx, salutările mele cele maĭ distinse.

George Ranetti.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Volumul viitor va purta titlu

RASBUNAREA

UNEI

FECIOARE

ROMAN PSICHOLOGIC

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

CASNICIE MODERNĂ

ROMAN DE CARACTERE

Financiarul Iorgu Maltopol dă un prânz prietenilor intimĭ cu ocazia aniversărĭĭ nașterei sale.

Sunt invitați: Nicu Mircescu, om influent în politică, candidat la colegiul al III-a de Prahova, colegiŭ rĕmas vacant prin mórtea luĭ Iancu Pasvantoglu.

Acest Mircescu e un pehlivan de prima speță. Un individ fără scrupul, și fără alt titlu de cât acela de «palavragiŭ». A sciut să dea cu praf în ochiĭ naivilor și a ajuns de s'a impus în partid. Obrasnic peste măsură— lucru de căpetenie la indivizii de speța ăstora carĭ voesc să ajungă ceva, din nimic—.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Om înzestrat cu multe calităţi d'astea, cu carĭ, în ţara nóstră, sue cine-va treptele sociale.

George Mireanu, om de litere.

Costică Antineanu, un fel de specimen *a la* Mircescu, însă cu o mică diferenţă: n'are temperamentul, apucăturile şi rutina celuĭ dintâiŭ.

Eugenia Costescu, văduvă, nervósă, aprópe isterică, cu gusturile rafinate, şi mereŭ în căutarea sensaţieĭ supreme. Cultă, însă cu sufletul obosit, otrăvit de excesul plăcerilor. Femee care nu se înţelege singură pe sine, cu temperamentul inflamabil. Pismuesce pe toţi şi e gata în tot-d'a-una să sgârie. Ambiţiósă, cu tendinţi de a ajunge sus, prin măritiş. A pus ochiĭ pe Mircescu şi speră că prin el să-şĭ atingă ţelul. E drept că Mircescu s'a inspirat în multe rînduri de la ideile Eugenieĭ.

E amantul eĭ semi-oficial.

Sunt amanţi de calcul, nu de inimă.

Fie-care cată să înşele pe cel-l'alt.

Fătarnicĭ şi falşĭ amândoĭ. Tot-d'a-una aŭ o mască de ocazie pe figură. Nicĭ odată nu şĭ-aŭ deschis sufletul unul altuia. Lucru curios: sciŭ amândoĭ cât preţuesc, şi de aceea nu sunt sinceri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

In resumat, sunt două ființe perfide, creațiunea veaculuĭ ăstuia mincinos.

Câte-va cuvinte, în treacăt, despre amfitrionĭ: Maltopol e un om care a sciut să profite și el de slăbiciunile omenescĭ, saŭ maĭ bine dis de ale minorilor, cărora le-a deschis credit nelimitat, luându-le pentru 1000 de leĭ polițe în valóre de 5 și chiar de 6000. Afacerile, se vede, aŭ fost frumóse, de óre-ce la un moment dat Maltopol s'a pomenit cu un capital de vre-o 3 milióne.

E un proverb, însă, care spune că lăcomia pierde pe om: Maltopol nu s'a mulțumit cu ce a câștigat, ci a voit să îndoiască, ba chiar să întreiască suma. S'a aventurat în câte-va întreprinderĭ de hasard și în momentul de față e vîrît până în gît în afacerĭ, după urma cărora abia dacă își va putea salva capitalul, ne cum să l maĭ îndoiască. Ca om deștept și cu calcul, nu și-a perdut capul—asta e caracteristica ómenilor dotați cu voința fermă—Frământându-și mereŭ mintea, ĭ-a venit ideea uneĭ afaceri mărețe, după urma căreia să câștige milióne multe: Concesia navigăreĭ rîurilor din România.

Iĭ trebue însă un om politic, influ-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaraza.ro/mdrr1901-1932

ent, și a pus ochiĭ pe Mircescu. Ajută să se aleagă deputat și, odată ales, îĭ va pune capital la dispoziție să se sue și maĭ sus.

Ideia asta n'a făcut-o cunoscut la nimenĭ, nicĭ chiar soțieĭ luĭ.

Jana Maltopol e o femee cu suflet distins, cultă, însă nu cu o cultură superficială cum sunt crescute majoritatea fetelor nóstre din capitală, ci cu o cultură sănătósă, lucru ce a contribuit mult la inobilarea sufletuluĭ acesteĭ femeĭ.

Ca d-ră, a făcut o imprudență care nu 'și-o iartă: a avut naivitatea să asculte vorbele luĭ Mircescu, le-a crezut sincere, a brodat pe aceste vorbe un roman întreg și—fire expansivă—și-a dat drumul pasiuneĭ în tótă voia, fără să maĭ asculte de sfaturile inteligenței care o povățuia să nu facă un asemenea pas primejdios.

Mircescu, om rafinat, nu vedea în Jana de cât pe fata care îĭ va procura plăceri nouĭ. Jana vedea în el pe viitorul eĭ bărbat.

N'a trecut mult și s'aŭ convins amândoĭ că s'aŭ înșelat. Mircescu nu și-a putut atinge țelul din pricină că Jana l'a ținut la distanță. Nu i-a încuviințat de cât aceea ce era permis

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

și după urma căreia nu era să sufere nici-o consecință : s'o sărute numaĭ.

Visitele prea dese ale luĭ Mircescu i-aŭ deschis ochiĭ și aŭ făcut-o să întrezărească un colț din prăpastia în care era să fie aruncată. Din acel moment își apără cinstea cu o energie de nedescris. Tóte rafinăriile amantuluĭ platonic aŭ rĕmas fără nicĭ un rezultat.

Lucru ciudat : vedea bine că Mircescu nu urmărea ceea ce crezuse la început și cu tóte acestea nu încerca să scape de influența ce o exercita asupra sufletuluĭ eĭ.

In acest timp o întâlnesce Maltopol, se îndrăgostesce de dânsa și o ia în căsătorie. Mircescu întâĭ a voit să se impotrivească la căsătoria asta, s'o împedice—maĭ ales că Jana chiar l'a întrebat în maĭ multe rînduri dacă consimte, saŭ are ceva de dis—însă a socotit în cele din urmă că e maĭ bine așa și e maĭ practic : Jana, femee, nu ĭ va maĭ refuza nimic.

Jana a avut un calcul când l'a întrebat ; vrea să vadă dacă omul acesta în momentul suprem, când vede că'ĭ fuge ființa pe care o alintă, nu are să revie și să facă el aceea ce avea să facă Maltopol.

S'a convins că și de data asta s'a

Muzeul Digital al Romanului Românesc

înșelat. Amorul eĭ propriŭ și chiar dragostea eĭ, aŭ suferit amîndouă o lovitură grea.

Ca femee, însă, cu sufletul bun, 'ĭ-a dat luĭ Mircescu circumstanțe atenuante. Pe urmă și-a închipuit că o dată măritată, luată în vîrtejul lumeĭ, îĭ va fi maĭ ușor să scape de influența fatală a acestuia.

De aceea, înainte de a se mărita, i-a cerut luĭ Mircescu ca o lună de zile să nu vie în casa luĭ Maltopol socotind că timpul acesta va fi suficient ca să scape de influența luĭ și să nu'l maĭ vadă prin aceeași prismă prin care'l vedea, i-a promis—dupĕ stăruința luĭ—că maĭ tîrziŭ vor urma înainte cu dragostea lor începută.

Din seara nunțeĭ Mircescu a lipsit din Capitală.

Dupĕ o lună s'a înapoiat.

Jana era fericită cu Maltopol care îĭ făcea totul pe voe, însă, nu s'a putut scăpa de influența ochilor luĭ Mircescu.

S'a decis să lupte până la extrem. Dacă va fi doborîtă în cele din urmă, culpa nu'ĭ va fi așa de mare : a făcut totul ce ĭ-a stat prin putință ca să fie o femee cinstită, dupĕ cum a fost o fată cinstită.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

S'a gândit în câte-va rînduri să facă pe Maltopol să închiză ușa lui Mircescu. Pe urmă, ar fi putut să aibă ea atîta tărie de voință ca să nu'l mai vază?

Nu, de sigur.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

II

Masa e terminată și trec cu toții pe terasă.

E o lună splendidă.

Astrul nopței scaldă acoperișurile caselor cu o pulbere fină, albăstrue, care se perde în zare.

Feciorul aduce o tavă mare de argint, încărcată cu cescĭ de cafea, pahărele și o sticlă cu benedictină.

Amfitrioana se scólă să-și servească mosafiriĭ.

— Cine bea cafea?

— Eŭ o să iaŭ o sorbitură... de gust, spune Mireanu.

— Și eŭ tot o sorbitură, a daogă Eugenia.

Cafeaua e împărțită la toți.

Maltopol scóte un port-țigaret de aur și împarte țigărĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Feciorul îl servește cu chibrituri și pleacă.

— In viață, din tóte e mai bine numai să sorbi, nu este așa d-nă Costescu? întreabă Antineanu.

Eugenia îi aruncă o privire repede.

—Poate. Insă în secolul ăsta de prosă, se găsesc azi numai amatori; pasionații aŭ dispărut o dată cu Romeo, cu Verther...

— Și cu alți nebuni d'aștia, întrerupe Mircescu. Poftim! Vecînic femeile se plâng că ne găsesc fără inimă, după ce ne-aŭ furat-o.

Mireanu s'amestecă în discuție.

— Ne învinovățesc că nu sîntem statornici, pe cînd dînsele ne înșală atât de ușor.

Eugenia se simte atinsă.

— S'o iaŭ ca o rĕutate?

— Nu; generalizăm, adăogă Mireanu.

— De geaba vĕ plângeți de femei, spune Eugenia, ele sînt aceleași ca și mai 'nainte. D-v. nu știți cum să vĕ purtați cu dînsele. Femeea se póte asemăna cu o ceară móle; dacă bărbatul e artist, face din ceara asta un capo-d'operă.

— De multe ori munca de a modela, dómnă, respunde Mireanu, nu e

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

răsplătită: dacă femeia e rea, rămâne tot nemodelată!

— Ba alte ori se face și mai rea ca înainte de a încerca s'o modelezi, spune Mircescu.

— Nu sunteți modești de loc.

— La ce bun, adăogă Maltopol, dacă pretențiile sunt prea mari. Ca să riști capitalul trebue ca și întreprinderea să fie bună.

— Oamenii țifrelor nu se gîndesc de cât la afaceri, răspunde Eugenia.

— Pentru că afacerile sînt sufletul omenirei, spune Antineanu.

— Străbunii noștrii, adăogă Eugenia, înțelegeaŭ cu totul alt-fel rostul vieței.

— Uiți, să adaogi, spune Mireanu, că și străbunele nóstre aŭ fost cu totul alt-fel de femei. De ce nu se mai găsesc azi asemenea exemplare?

— Un lucru scapi din vedere, maestre, răspunde Eugenia; dacă femeile acelea despre care vorbești, ar trăi în secolul acesta și ar vedea halul în cari aŭ ajuns bărbații noștrii moderni, te-asigur eŭ că și-ar perde tótă iluzia de sexul tare.

— Ați putea să vĕ explicați.

— Nu zic că femeile romane n'or fi fost și ele alt-fel de femei; știaŭ, însă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1931-1932

că romanii aŭ fost ómenĭ întregĭ. Bărbaţiĭ din ḑiua de aḑĭ — privesce pe Mircescu—nu sunt de cât sferturĭ de ómenĭ: ambiţie multă, pofte marĭ, vanitáte, invidie, în colo..... nimic.

Mircescu privesţe pieziş pe Eugenia.

— Progresul e devină, d-nă. Şi nu numaĭ acĭ, dar în tóte: uite, de exemplu, eŭ cunosc femeĭ carĭ nu maĭ aŭ ca ideal căsnicia, ci pasiunea; altele carĭ nu maĭ alérgă după inima bărbatuluĭ ci după punga luĭ; şi altele, carĭ ţin maĭ mult la muşchĭ, de cât la sentimente.

Înţepătura e dată prea tare.

— Şi tot progresul e de vină, rĕspunde Eugenia, uitându-se fix în ochiĭ deputatuluĭ, că l'a urcat pe domnu Mircescu acolo unde se află aḑĭ, dupĕ ce maĭ întâĭ a trecut acum câţi-va anĭ din braţele opoziţieĭ, în ale guvernuluĭ.

Mircescu se preface că nu l'a atins înţepătura şi rĕspunde indiferent:

— In politică totul e permis.

— O nenorocire principală, din a căreĭ pricină nu maĭ avem conştiinţe.

— Cele maĭ multe s'aŭ vândut, adaogă Mireanu.

Eugenia se aprinde în discuţie.

— Politicianiĭ noştriĭ neputând să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mrr/1901-1932

dea pâine poporului, îi promite prejurî.

Mircescu, tot calm:

— Firește! Indulcind pâinea, atingî mai repede țelul. Ca să ajungî aḑi la putere, e nevoe să întrebuințezî tóte mijlócele.

Mireanu zâmbind:

— Cu deosebire *Dacia* și *stradele:*

— Mai ales acelea, răspunde Mircescu; duc mai repede la țintă.

Eugenia ține cu orî-ce preț să-l scótă pe Mircescu din calmul sĕŭ prefăcut.

O enervéză că Mircescu discută fără să se aprindă și-și bate joc de ea.

Femeea asta, am spus'o deja, are un temperament aparte și de multe orî dă drumul gurei fără să se mai gîndească. Casul acesta se întîlnește des la isterici.

Nicî odată nu aŭ o coordonare în ideî și nu-și daŭ cont, în momentul cînd sunt excitați, de vorbele carî le rostesc. Se aprind, se enervează, fața li se roșește, sîngele li se urcă la creer pe care îl congestionează și ne mai fiind stăpînî pe rațiune, spun tot ce le vine pe buze, cuvinte carî de multe orî rănesc de moarte pe acela căruia îi sunt adresate, fie acesta bărbatul, amantul, prietenul intim, ruda apro-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndr1901-1932

piată, orĭ cine în fine. Nu maĭ face nicĭ o deosebire și nicĭ se îngrijește de consecințe.

Eugenia cată să-și răsbune de vorbele carĭ i le-a spus Mircescu.

— Politica! politica! Viermele care róde sufletul bieților oamenĭ. Oaza, către care aleargă toți cu brațele deschise. Oceanul, în care se afundă ceĭ nepricepuți și fără experiență, afară de d. Mircescu care știe sĕ înóte în valurile lumeĭ, înțelege perfect de bine țara unde trăesce și pe ómenii carĭ se mișcă în jurul sĕŭ.

In țara asta blagoslovită de Dumnedĕŭ, ca să ajungă cine-va sus, nu-ĭ trebue să aibă talent, inimă, sentitimente patriotice și alte fleacurĭ d'astea eșite din us. Ce'ĭ trebue, e să știe să dea cu praf în ochiĭ mulțimeĭ, să aibă talent de... actor, să știe cum să-și facă o mască de ocasie și să amețească cu vorba, chiar dacă ar fi să spue numaĭ prostiĭ.

X, cu licența, cu doctoratul și cu inteligență, ajunge copist, în Belgia Orientuluĭ. Y.. cu patru clase primare, cu tupeŭ și cu un spirit deosebit de a parveni, ajunge în aceeașĭ Belgie, deputat, primar, prefect, ministru chiar. — Avem exemple.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndr1901-1932

De data asta Mircescu se simte atins. Înghite aceste adevĕrurĭ și se preface că nu-l ustură ce ĭ-a spus Eugenia.

— Mĭ-aĭ rĕspuns la înțepătură, printr'o lovitură de cuțit.

— Singur aĭ căutat lovitura.

Să ne împăcăm. Vreĭ?

Se duce spre dînsul, i se uită țintă în ochĭ și'ĭ întinde mâna. Mircescu îșĭ înécă supărarea și-ĭ dă mâna.

— Apropos, Mircescule, întreabă Mireanu, cum mergĭ cu candidatura?

— Perfect de bine, dragiĭ meĭ. Reușita e asigurată: de azĭ în 15 zile am să fiŭ deputat.

— Și după o lună, ministru.

— Eĭ, dragă maestre, să nu te prindă mirarea de lucrul acesta, intervine Maltopol; Mircescu are stofă...

— Știŭ: Lînă în lînă.

— Și are să ajungă departe. De asta sunt maĭ mult ca sigur.

— Tu ce zicĭ, Mircescule? întreabă Mireanu.

— Maestre, evenimentele fac pe ómenĭ marĭ.

— Va se zică tot vorba d-neĭ Costescu: evenimentele, nu inteligența oamenilor.

— Una nu exclude pe cea-l'altă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1939

— Dar dacă n'are ce să excludă?

— Poftim! Acuma și maestru m'a luat la vale.

— I-a lăsați vorba, intervine Jana, luați mai bine cîte un pahar de benedictină.

—Are dreptate d-na Maltopol, spune Antineanu, nu e timpu-acu să facem politică și personalități.

Eugenia, am uitat s'o spunem, a surprins în dese rânduri priviri aruncate pe furiș între Mircescu și Jana. Ca femee inteligentă știe la ce se poate aștepta dintr'un moment într'altul: o ruptură. Lucrul acesta nu prea i-ar conveni, mai ales acum când Mircescu are toți sorții de isbândă să reușească la deputăție.

Va lupta, pe cât îi vor permite puterile, ca să-l păstreze pe viitorul deputat numai pentru dânsa.

Descoperirea asta a contribuit mult ca să facă pe Eugenia să se înfurie până la acel grad și a spus amantului ei, în public, vorbe atât de grele, vorbe de cari a regretat în urmă, pentru că a văzut c'a făcut o prostie neertată. Acum e stăpân pe sine. Voește să afle până la ce grad a ajuns Mircescu cu Jana, ca să știe din care parte să dea ovitura.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Cu o indiferență de comediană, ia o țigară după masă, o aprinde și trage cu voluptate câte-va fumuri.

Cu intenție, uitându-se spre Mircescu:

— Amorul e ca și țigara: puțin foc, fum mult, ba încă prea mult și la urmă nițică cenușe.

Oftează.

Mireanu o privesce pieziș.

— A, d-nă, vĕ fac complimentul meŭ: comparația e fórte plastică.

— In comparații e tare d-na Costescu, s'amestecă în discuție Maltopol.

— E singura tărie care mai mĭ-a rămas! Și chiar de așĭ fi alt-fel, la ce bun? Eĭ! azĭ, cu anevoe se maĭ găsește o inimă sinceră care să-ți fie vecinic devotată!... .

Maltopol ia și el un pahar cu licor.

— In amor, ca și în multe alte împrejurărĭ, trebue cine-va să se grăbească; dacă, însă, a perdut trenul de diminéță, să nu'l maĭ ia pe cel de seara căcĭ nopțile, tómna, sunt rĕcoróse.

— Ce vreĭ să înțelegĭ cu asta? întrebă Eugenia.

— Că n'aĭ știut să profiți de împrejurărĭ și aĭ scăpat cam deseorĭ trenul. Acum e târziŭ să maĭ găsești aceea ce aĭ perdut odinioară.

— Așa e? aĭ dreptate! Am făcut

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromanaromana.ro/mdr/1901-1932

multe prostiĭ în viața mea... Și, firește, pe urmă, aŭ succedat și altele.

Mircescu se face că nu pricepe.

Maestru se apropie de Eugenia.

— Nu trebue să dispere cine-va. Dacă soarele e ascuns azĭ în norĭ, asta nu însemnéză că n'o să-l maĭ vedem mîine, saŭ după două zile.

— Maestre, maestre, observă Maltopol; tare mi-e frică că vreĭ să jocĭ rolul sóreluĭ pe lângă Eugenia. Ea seama.

— La etatea mea nu sînt periculos.

— Casa veche arde până la temelie.

— Nu eŭ o să'ĭ daŭ foc maestruluĭ, spune Eugenia.

— Ásta nu prea e un compliment măgulitor pentru mine.

— N'am spus-o cu nicĭ o intenție. Cu d-v. trebue să vorbească cine-va cu mănușa.

— Iar o să vă certați, intervine Jana. Nu s'ar putea să nu vă maĭ înțepați? Aide maĭ bine în salon; o să vĕ cânt un vals noŭ.

— E prea cald.

— Tóte ferestrele carĭ daŭ în grădină, sunt deschise.

— Atuncĭ, aidem.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1921-1932

III

După o lună, la moșia lui Maltopol.

Toți prietenii sunt reuniți ca să sărbătorească alegerea lui Mircescu, ca deputat.

E o splendidă dimineță de August.

Cerul e de un albastru ca ochii unei fecióre

Sórele se ridică încet, strălucitór, pe după turla bisericeĭ,

In aer, în tot. e veselie, viață.

Cafeaua cu lapte e luată într'un splendid pavilion din grădină.

Maltopol se uită la ceas.

— E opt? Mĕ duc să întâmpin pe episcop.

— Va să zică episcopul târnosesce biserica?

— Se putea alt-fel?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1925

— Avem și ceva autorități ? întreabă Eugenia.

— Prefectul județului, sub-prefectul plășeĭ nóstre și alții. Sub-prefectul sosesce tot cu trenu de 8 și 40. Ar fi periculos să'l las singur cu episcopul : Aŭ opiniĭ separate.

— Episcopul ce e ? întreabă maestru.

— Liberal.

— Și sub-prefectul ?

— Conservator.

— Cum ? sub regim liberal ?

— A fusionat. Aŭ făcut-o eĭ alții maĭ marĭ ca dânsul. Și apoĭ lucrul acesta, în timpul din urmă, a ajuns un sport.

Eŭ vĕ las.—La revedere.

— La revedere, rĕspund toți în cor.

Maltopol pleacă, petrecut de privirile tuturor.

— Noĭ ce ne facem ? întreabă Mireanu.

— Eŭ și cu Eugenia, zice Jana, o să facem două buchete de florĭ pentru Episcop. A ! Mi-a venit o idee : D-v. formați juriul care va premia pe aceea care va face cel maĭ frumos buchet.

— Primim și proclamăm ca președinte pe Mircescu.

Mircescule, întreabă maestru, ce veĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr.1901-1932

da aceleia care va forma cel mai frumos buchet?

— Mi se va permite să sărut premianta?

Eugenia intervine.

— Asta nu. Vrem ceva care să ne placă și nouă

— Ai pățit-o, deputatule.

— Dacă nu voiți ce v'am oferit eŭ, alegeți d-vóstră

— Bine, vom alege. Să facem întâi buchetele și în timpul ăsta o să ne gândim.

Mircescu se uită la florĭ.

— Fericiți mai sunt și episcopiĭ ăștia: îĭ primesce lumea numai cu florĭ.

— N'aĭ de ce te plânge, și pe d-ta tot cu florĭ te-am primit după ce aĭ fost ales deputat.

— Așa e, dar veḑi, pentru buchetele mele nu se alesese un juriŭ; nu se făcuse concurs.

— Vecĭnic egoist, spune Eugenia.

— Temperament de politician, adogă maestru

Apropos, Mircescule, ar fi timpul, până ce vor termina d-nele buchetele, să ne spuĭ și nouă cum te-aĭ ales deputat. Trebue să fie nostim. A fost o luptă strașnică, și aĭ avut un adversar, oposant, fórte serios.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

— Vedĭ, e o bună idee, zice Jana. Istorisește-ne și nouĕ alegerea.

— Dacă ține-ți așa de mult, fie.

Scóte o țigară din port-tabac, o aprinde, se face comod în fotoliŭ și dă câte-va fumurĭ în vênt.

Campania mea electorală a fost unica în localitate. Popularitatea îmĭ creștea din întrunire în întrunire. Fiind că era vorba de colegiul III, am căutat să mĕ puiŭ bine cu țăranii, înaintea cărora m'am înfățișat îmbrăcat într'o vestă de flanelă cafenie, o pălărie moale, o fișie neagră la gît, și un lanț de nichel la briŭ.

— Democrat..... în îmbrăcăminte numaĭ.

— Hapul trebuea poleit, dragă maestre ; alt-fel li s'ar fi părut prea amar.

— Bieții țărani ! Vecĭnic trași pe sfóră !

— Nu eŭ o să îndreptez societatea. Ar trebui reforme prea radicale și asta ar influența prea mult asupra organisațieĭ de adĭ.

— Și chiar dacă aĭ putea, te asigur eŭ, dragă Mircescule, că n'aĭ s'o facĭ. Toți ómeniĭ politicĭ sunteți la fel : acelaș temperament, aceeași falșitate, aceleași gogoși patriotice în gura fiecăruia din voĭ. Plângeți pe țăran până

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

ce vĕ dă votul, îi muiaţi opincile cu lacrămĭ, şi pe acéstă *„talpă a ţĕreĭ“* o lăsaţi, în urmă—după ce v'aţi făcut interesele—tot în seama suprefecţilor, pomojnicilor, perceptoruluĭ şi arendaşuluĭ carĭ iaŭ nouĕ pieĭ de pe spinarea acestora nenorociţi.

— Bravo, mastre! Iată un mic discurs anarhist. Nu ştiam că faci şi pe socialistul câte odată. Vorbeştĭ din convingere?

— Nu, din indignare... Dar nu eştĭ numaĭ tu de vină şi prin urmare n'am de ce mĕ supĕra pe tine. — Urméză.

— Ghimişache, candidatul opoşiţieĭ, ţinea şi el întrunirĭ, dar ce credeţi c'avea lume? Aşĭ! de unde.

— La întrunirile tale, sunt sigur, venea lumea ca la móră, spune maestru.

Pomojniciĭ sĕraciĭ să trăiască. Credĭ tu că mulţimea care aĭ vĕdut-o la întrunirĭ, venise de dragul veseĭ tale, la care atîrnase-şi lanţul tĕŭ de nichel?

Crezĭ tu, iar, că ţi-aŭ dat voturile pentru că le-aĭ debitat câte-va gogoşi pe care nicĭ nu le-aĭŭ înţeles? Aĭ fi prea naiv dacă aĭ bănui măcar aşa ceva.

Candidatul guvernuluĭ, chiar dacă ar fi un mort, trebue să reuşéscă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mcr-1901-1932

în țara asta blagoslovită. Alegătorul n'are nicĭ conștiință, nicĭ voință. I se comandă, se execută.

— Are dreptate maestru, spune Antineanu.

Am fost și eŭ pe la întruniriĭ, odinióră am făcut și eŭ politică, acum m'am scârbit; aceiașĭ inși carĭ asistaŭ la întrunirile liberale, cari vociferaŭ, cereaŭ căderea guvernuluĭ conservator, înjuraŭ acest guvern, îl huiduiaŭ, tot aceiașĭ, la întrunirile conservatóre—când liberaliĭ eraŭ la putere—înjuraŭ guvernul liberal.

Ceĭ carĭ scot pe candidațiĭ liberalĭ din urnă, când partidul liberal e la putere, tot eĭ scot pe candidațiĭ conservatorĭ, când puterea e în mâna partiduluĭ conservator.

Te rog să nu te superĭ pe mine, dragă Mîrcescule, dacă am dat drumul vorbeĭ și am spus multe adevěruri prea zdrobitóre.

N'am căutat să lovesc în tine. Tu facĭ aceea ce aŭ făcut sute alțiĭ înaintea ta. Aĭ fi un prost dacă a-ĭ face alt-fel.

Dar mĕ revolt de spoiala asta, de moravurile nóstre ticălóse, de micimea sufletuluĭ politicianilor noștri perverșĭ, carĭ n'aŭ nimic sfînt de cât am-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1901-1932

biția lor și căpătuirea neamurilor. Restul e de nicĭ o importanță pentru eĭ. Să-ți daŭ o probă de acéstă nepăsare criminală. Dupĕ mine, tóte guvernele care s'aŭ succedat de la 1866, ar trebui luate la socotélă: S'aŭ împroprietărit țăraniĭ; li s'a ¡dat fie-căruia câte o bucată de pămînt; eĭ bine, nimenĭ, până aḑĭ, nu s'a gândit să dea o povață țăranuluĭ cum să-și întrebuințeze pământul, ca să scótă maĭ mult din el. Vreaŭ să spuĭ că nimenĭ nu l'a îndemnat și nu-l îndémnă la o cultură sistematică.

El, bietul, ce vreĭ să facă? Sémănă porumb și grîŭ și în urmă se uită pe cer. Ploua la timp? bine; are ce să mânce! Nu ploua? iar bine; móre de fóme. Băligarele, basa îngrășămintelor la cereale, la viĭ ca și la liveḑĭ, sunt aruncate la marginea satuluĭ saŭ pe gârlă, pentru că nimenĭ nu s'a găsit să le dea un sfat, să-ĭ povățuiască ce să facă cu ele și cum să le întrebuințeze. Țăranul nostru e din firea luĭ deștept și vrednic, dar numaĭ să-ĭ arăte cine-va ce să facă. Ómenĭĭ noștri de stat, de aci ar trebui să începă reforma lor. Eĭ îmbracă capul și restul trupuluĭ îl lasă gol.

— Dragă maestre, spune Mircescu,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

aĭ în adevăr toată dreptatea. Îți vorbesc sincer : m'am gândit și eŭ în multe rânduri la aceea ce mĭ-aĭ spus, dar socoți tu că aș putea avea eŭ atâta putere ca să schimb cu totul actualul mers al lucrurilor ? Nu ! O singură albină nu poate să facă un stup cu miere.

— Un trântor, însă, poate să-l mănânce. Mircescule, tu ești băiat bun. dar ce folos că n'aĭ crescut într'un alt mediŭ, cu alt-fel de oamenĭ și să te adăpĭ de la alt-fel de ideĭ. Firește, acum e de prisos orĭ-ce ți-aș spune eŭ.

— Nu e de prisos de loc. Am câștigat mult. Poate să mĭ folosească când-va.

— Să dea Dumnezeŭ.

— Și cum v'am spus, la Ghimișache lumea era pe sponciŭ. Crăpa de ciudă nu alt-ceva. Acuma, pentru mine, pentru pomojnicĭ, pentru cine venea lumea la întrunirile mele nu știŭ ; atâta știŭ că nu-ĭ maĭ încăpea școala, așa de mulți eraŭ.

Trec peste manifestațiile carĭ mi s'aŭ făcut și ajung la ziua de vot.

Am avut nițică emoție în ziua aia.

— Cred și eŭ.

— Ghimișache a căutat în vr'o două rânduri să provoace scandal, dar

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mrr/1901-1932

l'am pus la reson. La 5 s'a deschis urna și s'a început numărătoarea.

La 8 și jumătate resultatul era știut: eŭ am întrunit 430 voturĭ și Ghimișache 260.

Maestru aprinde o nouă țigare.

— Sărac u ! Pentru el n'aŭ votat morțiĭ. Apropos de morțĭ ! Uite, ăștia sunt singurii alegătorĭ carĭ nu supără pe candidat și nu-ĭ cer nimica în schimbul votuluĭ.

Pe urmă, sunt singurii alegătorĭ pe carĭ poate compta guvenul oricând, căcĭ eĭ aŭ un singur principiŭ: sunt vecĭnic guvernamentalĭ. Fără ăștia cu greŭ te-aĭ fi ales, Mircescule!

— Maestru are poftă de vorbă azĭ, zice Mircescu.

— Și tu n'aĭ poftă să te superĭ, aĭ vrut să zicĭ.

— Tocmaĭ așa.

— Un merit care-ți face cinste. Ca deputat, maĭ ales, trebue să fiĭ obicĭnuit cu înțepăturile.

In timpul acesta Jana și Eugenia aŭ terminat buchetele și le-aŭ așezat în douĕ glastre.

— Domnule președinte, se adresează Jana luĭ Mircescu, care buchet e maĭ frumos?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Mai întâi să consultăm juriul. Eŭ mă daŭ cu majoritatea.

Maestru și Antineanu declară că buchetul din dreapta e cel mai frumos.

Pe acela îl găsește perfect și Mircescu.

Buchetul e făcut de Jana.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

IV

E pe seară.

S'aud clopotele turmelor care se întorc de la păşune.

Cerul seamănă cu un incendiŭ.

Sórele a apus.

Munţiĭ din fund par aprinşĭ.

Ceĭ de maĭ departe se vĕd învăluiţi într'un zăbranic diafan. O pulbere fină pluteşte în atmosferă. Câte odată se face o linişte de mormânt. Numaĭ câte un lătrat de câine, care s'aude în depărtare, maĭ turbură această linişte sfîntă. Icĭ, colea, se zăreşte prin curţile de ţară, focuri, în jurul cărora sînt strânşĭ copiiĭ. Femeile fac mămăligĭ.

Curtea boerească e liniştită şi ea.

Mircescu, după multe stăruinţe, a reuşit, în fine, să facă pe Jana să'ĭ dea o întâlnire.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Maltopol, Miereanu și Antineanu sînt duși să facă o plimbare în satul vecin. Mircescu a pretextat o durere de cap și a rămas a casă.

Eugenia plecase mai 'nainte la mănăstirea din apropiere, unde are o mătușe.

Sînt amîndoi în pavilion: Jana cu Mircescu. D'acolo se vede tocmai în capul satului și vor putea să zărească pe ceĭ l'alțĭ când se vor înapoia.

Mircescu i-a spus multe Janeĭ, însă dânsa îĭ opune o resistență aprópe de neînvins.

Ține la el, dar ține și la cinstea eĭ. Cu tóte astea nu o împedică nimic să nu tresară de emoție la unele cuvinte prea înfocate ale luĭ Mircescu.

Caută să'și mascheze turburarea sufletuluĭ, prin nepăsare.

— Nu viŭ să'țĭ protestez polița, nu creditor mĕ presint înaintea ta, ci ca un nenorocit care a făcut o greșală nertată, lăsându-te să fiĭ a altuia de cât a luĭ. Acum îmĭ daŭ socoteala de prostia mea, dar e prea târziŭ. Și ce e mai trist, e că am contribuit și eŭ la unirea ta cu Maltopol, de óre-ce el a pus mult preț pe cuvîntul meŭ când țĭ-am lăudat virtutea...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Aĭ spus un adevĕr.

— Aprópe, de óre-ce virtutea ta începuse să se clatine : semăna cu o cetate asediată, care se maĭ sprijinea pe un singur perete.

— Ce rĕŭ eştĭ!

— Spun lucrurile aşa cum sînt. Nu-mĭ aĭ promis atuncĭ că dacă nu mĕ voiŭ arăta o lună în calea ta, veĭ căuta să fiĭ a mea cu totul ?

Mĭ-am ţinut în mod corect angajamentul, acum rĕmânea ca şi tu să te ţiĭ de cuvînt....

Se maĭ apropie.— Dar nu mĕ pricepĭ ? Nu înţelegĭ ca te iubesc cu patimă, că nu maĭ pot trăi fără tine ?

Jana, cu ironie:

— Dorinţa jucărieĭ prea mult aşteptată.

— Dar...

— Ascultă, Nicule! Dacă aşĭ crede tot ce-mĭ spuĭ tu? Dacă mĭ-aşĭ uita datoria de soţie? Dacă m'aş ţine, în fine, de acel angajament care planézĕ d'asupra capuluĭ meŭ ca sabia luĭ Damocles , ce'mĭ veĭ jertfi tu în schimbul sacrificiuluĭ făcut ? Înţelegĭ : vreaŭ să am o scuză faţă de conştiinţa mea...

Muzeul Digital al Romanului Românesc

— Or ce mi-aĭ cere... afară de viață, bine înțeles.

— Atâta e al tĕŭ, încolo nimic ; căcĭ nu eștĭ nimic și n'aĭ nimic...

Ba da, aĭ ceva: ambiție, voință multă, un ideal, și ăla politic.

— Mĕ ĭartă, dar...

— Între noĭ doĭ nu încape nicĭ-un dar ; suntem singurĭ, ne cunóștem amândoĭ destul de bine, știm fie-care cât prețuim și decĭ, putem să ne vorbim cu inima deschisă. Cel puțin s'avem atâta cinste și curagiŭ, destul că i-am înșelat pe ceĭ carĭ ne înconjóră. Tu, visezĭ un viitor de apoteosă, care — nu e mirare—se va putea realisa și-ți va da prilejul să-ți ajungĭ ținta. S'aŭ maĭ vĕḑut ómenĭ cu temperamentul și îndrăsneala ta ajungênd sus, iar modeștiĭ, cu inteligența, rĕmânênd în anticameră. Eĭ bine, care va fi partea mea din acest triumf ? Uitarea... Sunt maĭ mult de cât sigură de asta : înaintea omuluĭ ajuns, pasiunea dispare. Calculul înăbușește dragostea. Prin urmare, la ce bun să maĭ suflăm în tăciunele care e aprópe să se stingă și în care n'a maĭ rĕmas de cât o singură scântee.

— Eștĭ prea aspră... Dar te asigur... ĭți jur că voiŭ face...

Muzeul Digital al Romanului Românesc

— Totul... din gură numaĭ. Orĭ-ce om politic care se respectă, nu póte să facă alt-fel de cât să promită. Atât maĭ rĕŭ pentru naiviĭ carĭ pun temeiŭ pe aceste promisiunĭ. Dar tu nu judecĭ că redeșteptând în mine acea dragoste adormită, mĕ veĭ nenoroci ? Eŭ, care n'am deschis ochiĭ de cât pe tine, când te voiŭ cunóște și maĭ bine, voiŭ începe să te iubesc cu patimă, pe când tu îți veĭ vedea de interese ! Te-așĭ îmbia, atunci, cu vorbe de iubire ; mi-așĭ desvăli inima, sufletul, m'așĭ îmbăta de amor, iar tu, fumênd o țigare, plictisit în cele din urmă de atâta dragoste, te veĭ gândi la combinațiile tale politice, la un efect oratoric, la o lovitură ca să ajungĭ și maĭ sus : poșta vine mâncând.

A ! dacă aĭ fi acelaș care te-am cunoscut în căscióra retrasă din strada Colțeĭ, când mĕ alintaĭ... când póte m'aĭ iubit... Dar nu: te-aĭ schimbat și te veĭ maĭ schimba. Citesc în sufletul tĕŭ ca într'o carte deschisă : vreĭ să fiŭ a ta, și asta de ce ? Să-ți spuĭ eŭ : acelaș lucru la toțiĭ bărbațiĭ ca și la tóte femeile : dorința de necunoscut. Pentru tine asta va fi o plăcere care va trece ; pentru mine, însă, va fi o durere care va rĕmâne de apururea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Va să dică, recunoști că atunci te am iubit? De ce n'ai admite că te-aș iubi și pe viitor? Ce te face să crezi că am să mă schimb și că nu voiu fi statornic?

— Amorul tău—chiar dacă va fi—nu va avea atâta putere ca să înăbușéscă interesul. Tu ești omul veacului acestuia: pasionat—dacă vrei—însă egoist.

— Tu dici că *„pote te-am iubit"*; eu susțin, însă, că te-am iubit mult, cu patimă, cu delir. A fost primul meu amor, prima mea impresie. Sacrificiul ce l'am făcut, depărtându-mă de tine, e peste puterile mele! Nu'l mai pot indura, de óre-ce mă covîrșește. Oare sinceritatea mea de odineaoră, sinceritatea aceleĭ minute de beție dulce, frenetică, care mi se strecóră acum în sînge, când gândurile nóstre sunt la o laltă, privirile nóstre se înecă una într'alta și când mâna atinge mâna ta. (Mircescu încércă să ia mâna, Jana și-o retrage încet); oare acéstă sinceritate de erĭ, nu e un garant destul de solid că nu mint?

Aide, Jana!.... Sciĭ bine c'am fost numaĭ al tău, și crede că voiu fi numaĭ al tău.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
cv.stiluriromanesti.ro/?id=1901-1932

Jana rămâne visătóre pentru un moment.

— Numaĭ al meŭ ?

Mircescu, maĭ cu căldură :

— Iți jur.

Jana se reculege brusc.

— De ce nu vreĭ atunci să păstrăm în fundul inimelor nóstre aceste aduceri aminte atât de curate? Nu te gândești ce lucru plăcut ar fi ca să pótă cine va—în mijlocul mizeriilor de care e înconjurat—să se refugieze în eul sĕŭ, să guste voluptatea uneĭ reminiscențe poetice, imaculate? Maĭ bine urmézã-ți înainte calea ta de cuceriri politice și lasă-mĕ pe mine sămĭ urmez în tihnă căsnicia mea. Vom fi amândoĭ fericiți.

— Fericiți ?... Nu găsescĭ că acest cuvânt e puțin cam pretențios ?... Cum o să fiŭ fericit departe de tine? E oare fericit acela căruia i se ia lumina ochilor? Nu !... Nu voiŭ fi fericit... Fericirea nu e de cât lângă tine... Nimic și nimenĭ nu va fi în stare să ne turbure dragostea.

Nu'ți maĭ amintescĭ tu de acele desmerdări și maĭ cu seamă de acele sărutări înfocate? In loc să-ți frământi sufletul și să suferi așa de mult, aĭ face de o mie de orĭ maĭ bine să în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ţelegĭ că chiar în sufletele cele maĭ necurate póte să existe un colţ de ideal... Şi acel ideal escĭ tu, femeia pe care am cunoscut-o şi pe care am regăsit-o maĭ pasionată, maĭ iubitóre.

Deschide-mĭ inima ta, şi voiŭ cerca să deviŭ maĭ bun, să mĕ schimb.

— Cu ce artă sciĭ să atingĭ córda care vibréză în sufletul meŭ!

— Ceea ce spun nu e de cât sinceritate.

— Orĭ comedie.

Mircescu se ridică în sus.

— Jano!...

— Însă e aşa de bine jucată, că tu, chiar, te-aĭ prins puţin şi eŭ de tot.

Mircescu s'aşează iar.

— Nu caut să te conving, e de prisos: ochiĭ, sufletul meŭ vorbesc îndeajuns.

— Ar fi zadarnic! Sunt căḑută acum cu totul în mreajele tale, pe care le-aĭ întins aşa de bine. Vezĭ? Am consciinţa celor ce spun şi ce fac şi nu mĕ maĭ pot apăra. Sînt ca un nenorocit apucat între douĕ bârne care ard; vede cum flăcările se apropie, cum îl înconjoară şi nu are nicĭ o putere să scape. Fatalmente trebue să arză şi el. Jana simte un fior în corp.

Şi apoĭ, nu sciŭ de ce, dar în faţa

Muzeul Digital al Romanului Românesc

acesteĭ dile de vară care se sfârșesce așa de liniscit, în fața acestuĭ apus de sóre poetic, mistic aprópe, ceea ce 'mĭ spuĭ acum îmĭ reamintesce o altă séră petrecută acolo, în primul cuib... unde te-am cunoscut și te-am vĕdut printr'o altă prismă.

Ce timpurĭ fericite !... Timpurĭ carĭ nu se vor maĭ întórce nicĭ odată.

Perdutĭ într'un vis fantastic care ne purta pe aripele sale, în fața cerului incendiat, de odată, învinșĭ de emoțiĭ supra naturale, de o beție divină, inconscienți, am șters câte o lacrimă care isvorâse din ochiĭ noștriĭ. A fost primele și unicele momente de simțire nefățarnică, necalculată. Asemenea momente nu sunt dese în viață.

— Dar bine, te iubesc și acum.... Te ador...

— Dragostea de acum nu e de cât o impresie violentă... orĭ-ce, dacă vreĭ; momentul acela psihologic nu se va maĭ întórce nicĭ odată.

Asta e adevĕratul colț înflorit al trecutuluĭ. Uite, în ast-fel de momente se câștigă o femee. Atuncĭ, ușa inimeĭ e dată de oparte. Dar odată câștigată, trebue păstrată. Nu te măguli prea mult din pricină că am trecut așa de repede de la mâhnire la surîs și de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvaniera.ro/mon1901-192

la surîs la poesie și la sentimente. Ce vreĭ? Am și eŭ o fire destul de curiósă: orĭ-ce lucru, cât de mic, are o înrîurire ciudată asupra mea, mĕ indispune, mĕ supără, mĕ frămîntă... însă la prima rază de sóre, totul dispare, se șterge. După furtună, când se ivește sórele, îțĭ pare că nicĭ odată n'a fo t ascuns.

Mircescu se maĭ apropie și începe să-ĭ vorbească cu un glas înăbușit, glasul unuĭ om care suferă.

— Jano !... Te ador... Lasă-mĕ să'țĭ strîng mâna. Să'mĭ scald ochiĭ în privirea ta... Ce fermecătóre ființă...

Jana nu maĭ are forță să resiste.

— Monstrule... M'aĭ captivat iar..

Tot timpul cât aŭ stat împreună, sufletul Janeĭ a trecut prin tóte emoțiil .A fost o luptă mare dată între virtutea eĭ și dragostea pentru Mircescu.

Fondul acesteĭ femeĭ e cinstit. Dacă se perde, împrejurările și ómeniĭ sînt de vină.

Sînt femeĭ virtuóse carĭ se pot asemĕna perfect cu Jana: cad, fără ca dînsele să fie de vină, fără ca sufletul lor să ia parte la căderea asta.

In momentele acelea de beție, sângele se înfierbântă, nervii sînt peste

Muzeul Digital al Romanului Românesc

măsură de surescitații, corpul se moleșește, sângele din ce în ce se urcă la cap și întunecă judecata, obrajii ard, buzele doresc sărutări, totul piere dinaintea ochilor.

Femeea atuncĭ e perdută, cade, fără să-și dea socoteală de ceea ce face.

Mircescu s'a apropiat și mai mult de dînsa, i-a coprins mijlocul și o sărută cu patimă pe buze. La contactul buzelor luĭ Mircescu, Jana a simțit un fior în tot corpul. Și-a aplecat capul pe umĕrul luĭ și l'a sărutat și dînsa.

E învinsă.

Mircescu o alintă cu vorbe de iubire..

Observă că s'a înoptat d'a binele și trebue să se ducă sus ca să nu dea de bănuit la slugĭ.

Inainte de a pleca, Mircescu o mai sărută încă odată cu aprindere.

Când mai viĭ?

— Mâine seară, tot aci, după ce se vor culca toțĭ.

Mircescu îĭ strînge mâna în semn de mulțumire.

Jana ese cea d'întâiŭ din pavilion și se duce aprópe împleticindu-se spre casă.

Mircescu mai rĕmîne puțin.

Eugenia s'a înapoiat înaintea celor-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

l'alți! Negăsind pe nimeni în casă, s'a dus în grădină.

Auḍind vorbă în pavilion și cum femeile din firea lor sunt curióse, s'a strecurat pe lângă pomi ca să nu fie zărită și s'a dus la spatele pavilionului. A ajuns tocmaĭ în momentul când Jana i-a spus luĭ Mircescu că are să vie a doua séră.

Eugenia ferbe de mânie.

Ĭi vine să se repédă la Mircescu, să-l sgârie pe față, să-ĭ rupă hainele dupĕ el pentru că o înșélă. Se gândește să se ducă imediat la Maltopol și să-ĭ spue tot, dar se liniștesce.

Va avea întâiŭ o explicație cu Mircescu și dupĕ aceea va vedea ce rezoluție are să ia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

IV

La Bucureșcĭ e ferbere mare printre guvernamentalĭ, de óre-ce doĭ miniștri și-aŭ dat demisia și nu se pot înțelege asupra succesorilor.

Ministeriabilĭ sunt mulțĭ, ba încă prea mulțĭ, însă șeful nu vrea să încredințeze cele douĕ departamente de lucrărĭ publice și justiție, nicĭ unuia din aceștia. Mulțumind pe doĭ, nemulțumește alțĭ zece. Dânsul caută pe ceĭ doĭ miniștri în altă direcție.

Pentru lucrările publice a pus ochiĭ pe Nicu Mircescu, omul luĭ de încredere, la care ține mult, de óre-ce Mircescu ca om insinuant, știuse să-ĭ intre pe sub piele. Pentru justiție, tot așa, a găsit un altul, străin de partid.

Aceste douĕ alegerĭ aŭ stîrnit o vie discuție în consiliŭ, de óre-ce nicĭ unul din miniștri nu voiaŭ să aibă de colegĭ asemenea specimene.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Primul ministru atuncĭ a pus punctul pe *i* și le-a spus că presintă Suveranuluĭ dimisia guvernuluĭ, dacă i se face opositie.

Lovitura a fost bine dată.

Nicĭ un ministru n'a maĭ zis nimic și ceĭ doĭ propușĭ aŭ fost admișĭ.

S'aŭ întocmit decretele și primul-ministru s'a dus cu ele la Sinaia de le-a semnat Suveranul.

Vîlvă mare prin ziare și în cercurile celor carĭ speraŭ să pue mâna pe aceste douĕ departamente.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

V

Eugenia ferbe de mânie că Mircescu o părăsește pentru Jana; are însă o aparență liniștită și s'a hotărît să-și răsbune pentru insulta suferită.

După cafeaua cu lapte spune luĭ Mircescu c'are să-ĭ comunice ceva și se duce cu dînsul spre livede.

Mircescu a înțeles că Eugenia îl bănuește.

Asta nu'l supără de fel, maĭ ales că și dânsul căuta într'un fel saŭ altul să scape de ea.

Eugenia intră direct în chestie:

— Diseară am de gând să plec. Mergĭ cu mine? Pentru asta te-am chemat.

— Imposibil.

— Și de ce? Dacă 'mĭ-e permis s'o știŭ și eŭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

— N'am nicĭ un motiv să plec așa pe negândite.

— Aĭ motive ca să rămâĭ. Și motive serióse, de sigur.

— Cred că ți am spus deja ideile mele.

— Sînt altele... Miróse cât de colo a dragoste.

— Vorbești fără să judecĭ.

— D-ta nu facĭ nicĭ una, nicĭ alta... Mi se pare că am drepturĭ câștigate asupra inimeĭ d-tale?

— Da, însă vezĭ, nu țiŭ eŭ să devină publice aceste drepturĭ.

— Aĭ ideile d-tale pentru asta.

— Firește... Și pe urmă, d-ta, lașĭ prea mult să se ghicească legătura...

— Care nu te maĭ măgulește de când a început să te apese.

Mircescu decis:

— Eĭ bine, da, mĕ apasă !... Ar fi trebuit s'o vezĭ de mult asta...

— Nu tocmaĭ așa de mult.

— La urma urmeĭ mă plictisești, și o să mĕ aducĭ în stare să'ți spuĭ vorbe de care nu sînt capabil..

— Nu'ți cer milă, dragul meŭ... Mĕ miră chiar că umbli să'ți justificĭ supărarea.

Cu un ton fórte dulce:

Dómne! ce ființe curioase maĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromana.ro/mdr1901-1932

sîntem şi noĭ femeile ; n'avem principiĭ de loc, iar în schimb avem pofte fórte marĭ. Tocmaĭ tîrziŭ observăm că pasivul e superior activuluĭ... Ce e de mirare în tóte astea ?

Aşa se întâmplă în maĭ tóte împrejurările amoróse. Nimic maĭ simplu — pentru acela la care aĭ ţinut, de care 'ţĭ-aĭ legat viaţa, ţĭ-aĭ făurit un ideal — nimic maĭ uşor, zic, ca într'o bună dimineaţă să te înştiinţeze că pleacă şi să'ţĭ strângă mâna, depărtându-se de tine, fără niciun regret, ca d'un tovarăş de călătorie, cu care a urmat împreună o bucată din drumul vieţeĭ.... La urma urmeĭ, aĭ dreptate. Mĕ unesc şi eŭ : să ne despărţim ca doĭ amicĭ...

— Vorbeştĭ serios ?

— Fórte serios şi sincer în acelaş timp. Eŭ socot că ar fi absurd să te desparţĭ vrăjmăşeşte de acela care 'ţĭ-a fost amant. Şi apoĭ e ridicol să daĭ maĭ multă importanţă, de cât are în sine-şĭ, uneĭ plăceriĭ trecĕtóre, pe care aĭ gustat-o împreună cu dânsa. Asta nu meritĕ atâta bătae de cap şi nicĭ atâta bătae de inimă.

Maĭ curând, saŭ maĭ târdiŭ, trebuia să se sfîrşéscă, de sigur, tot în acest mod. Nu există altul pentru asemenea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

amoruri de ocasie care se nasc după un pahar cu champagne și care se sting cu un pahar de apă.

— Va să ḑică vom fi amicĭ sinceri?

— Numaĭ amicĭ... Mi se pare că e maĭ frumos așa. Și apoĭ, ne vom putea reaminti—din când în când—fără amărăciune, plăcerile intimității nóstre. Căcĭ, în definitiv, am avut câte-va plăceri și am simțit senzațiĭ unul lângă altul.

— De sigur.

— Va să ḑică recunoștĭ...

— Firește.

— Nu știŭ ce sentimente aĭ nutrit și aĭ avut d-ta pentru mine, dar eŭ te asigur că-ți voiŭ păstra vecĭnic o amintire plăcută.

Traiul pe care l'am dus împreună, n'am să-'l uit nicĭ când. Și ce dulce e să-ți amințeștĭ câte odată de trecut, maĭ cu sémă când în acel trecut aĭ trăit, aĭ simțit, ți-aĭ lăsat o parte din viața ta.

Eugenia își șterge o lacrimă.

Mircescu e mișcat. Se uită în ochiĭ eĭ și ĭ ia mâna.

— Eugenio!...

— Da, acele clipe vor rĕmâne neșterse și nu știŭ dacă vr'o dată altul va avea aceeași înrîurire asupra mea.

CLUJ. BIBLIO

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mdrr1901-1932

Haide, dă-mĭ mâna pentru a'ți zice adio. Știĭ istoria țigareteĭ ? Suntem la cenușe ? Fă-ți declarația de ruptură... Zi : Eugenio nu te maĭ iubesc..

— Dar bine, vreĭ tu ?

— Da, da, ți.... Eugenio.

Mirescu repede : Eugenio !

—Nu te maĭ iubesc! Aide! Puțin curaj.

In acéstă clipă totul dispare dinaintea luĭ Mircescu.

— Și dacă n'am acest curaj ? Dacă n'aș putea de cât să te iubesc ? Dacă voiŭ trăi iar cu tine și numaĭ cu tine ?

Se apropie de dânsa și voește s'o apuce de talie.

Eugenia îl respinge.

— Eram sigură c'o să reușesc cu jocul ăsta. Puțină desmerdare și pofta revine.

Mircescu se reculege.

Par'că a primit o dușe.

Dupe o pausă :

— Veșnic comedianță.

— Am avut un bun profesor... Fie care la rândul sĕŭ.

Atâta timp cât am jucat comedia pasiuneĭ unul în brațele altuia, cred că aĭ fi putut să mĕ studiedĭ... Eŭ sunt din acelea care *„părăsesc"*, nu dintr'acelea care «se părăsesc»...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvaniara/mdrr1901-1932

VI

Spiritul luĭ Mircescu fiind ocupat maĭ mult cu fiinţa Janeĭ, n'a dat atâta importanţă incidentuluĭ cu Eugenia. In definitiv e chiar fericit că s'a întâmplat aşa şi că s'a despărţit de dânsa fără scandal şi fără alte scene.

Nimenĭ nu bănueşte cele petrecute între eĭ douĭ, de óre-ce îşĭ vorbesc ca şi maĭ înainte, însă cu óre-care reservă.

După dejun e aranjat ca ţăraniĭ carĭ l'aŭ ales pe Mircescu, să vie în frunte cu primariĭ din comunele vecine, să-ĭ facă o manifestaţie.

Lucrul acesta e pus la cale de Maltopol, ca să-ĭ dea maĭ multă importanţă luĭ Mircescu.

La orele 4 fix, ţăraniĭ, în frunte cu un tacâm de lăutarĭ, cu drapele şi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromana.ro/mdrr1901-1932

strigând ura, intră în curtea boerească.

Sunt îmbrăcați în haine de sărbătóre.

Mircescu le ese întru întâmpinare, strânge mâinile celor din primele rînduri și le spune câte-va banalități.

Fiind prevestit de cu seară, a preparat și o mică cuvîntare de ocasie.

Maltopol, prevĕdĕtor, a dat drumul la un butoiŭ cu vin și slugile umblă din om în om cu bărdacele pline.

Țăraniĭ sunt fórte mulțumiți de cinstea care li se face și nu mai contenesc din urale și din «Trăiască boeru», «Trăiască domnu depotat».

La un moment dat, invitații luĭ Maltopol, cu el împreună, cu slugile și cu țăraniĭ, nu formézĕ de cât un grup.

Sunt toți la o laltă.

Veselia e generală.

Sórele e aproape de apus.

După îndemnul luĭ Maltopol, Mircescu se urcă pe o mică tribună improvizată.

Toți se grămădesc în jurul tribuneĭ Se face tăcere.

Maltopol și invitații s'așézĕ în fund : Aŭ înainte întreg tabloul.

Când Mircescu se sue la tribună, toți țăraniĭ isbucnesc într'un „Ura!“ formidabil.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

Mireanu s'apleacă la urechea luĭ Antineanu.

— Sărmaniĭ naivĭ!... cu câtă inimă și sinceritate sĕrbătoresc eĭ pe omul care socot că e al lor.

— Puiul de rață, adăogă Antineanu tot încet, cum va eși din găoace, se va duce pe lac. Bieții țărani cari se pot asemĕna cu găina, vor privi la dînsul de pe mal.

Mircescu își drege glasul, vără degetul pe sub guler ca să nu fie incomodat la gît și rotește ochiĭ peste tótă adunarea.

— Fraților ! Vĕ mulțumesc din suflet pentru cinstea acesteĭ manifestațiĭ de dragoste și pentru încrederea ce ațĭ avut-o de m'ațĭ ales să vĕ apăr interesele în Cameră.

Maestru către Antineanu, încet :

— Nenorociților, pe ce mâinĭ aŭ încăput.

— In accst moment inima mea bate în unire cu inimile vóstre, și acelaș gând ne călăuzește pe toțĭ : Binele și prosperarea țăreĭ.

Tótă puterea mea...

Maestru încet :

— Se laudă.

— Inteligența...

Tot maestru :

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Zero.
— Devotamentul.
— Minciună.
— Dragostea de patrie...
— Gogoşi.
— Cinstea mea.
— Falit.
— Tóte le voiŭ întrebuința spre folosul şi binele obştesc.

N'am să mĕ ocup în Cameră de cât numaĭ de interesele vóstre, orĭ cât ar fi de multe. Voiŭ interpela chiar guvernul asupra moduluĭ neomenos cum sînteţĭ obiduiţĭ de perceptori şi de administraţie. Voiŭ cere credite pentru îmbunătăţirea judeţuluĭ şi voiŭ face reforme radicale care se vor revărsa ca o mană Dumnezeiască asupra vóstră.

Predecesoriĭ meĭ aŭ abusat de votul vostru, de buna vóstră credinţă, cu un cuvînt: v'aŭ tras pe sfóră, căcĭ odată ajunşĭ acolo sus, unde voĭ i aţĭ cocoţat, crezênd — în naivitatea vóstră — c'o să vă apere interesele, nu s'aŭ maĭ uitat în jos.

Mireanu rămâne încremenit de îndrăsneala luĭ Mircescu.

— Mare pehlivan, nene! Aprópe să crează şi el palavrele care le înşiră.

Mircescu soarbe câte-va picăturĭ de apă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Aţi avut încredere, m'aţi ales. Aveţi acum încredere că voiŭ îngriji de interesele vóstre, care de aci înainte vor fi interesele mele.

Ţăraniĭ se înfierbântă.

Toţi, într'un singur glas, strigă, agitând căciulele în sus :

— Ura !... Trăiască dipotatu nostru..

Maltopol către Mireanu :

— Veḑi cum se face popularitatea ?

— Masele se mişcă cu palavre, răspunde maestru.

In acest moment intră în curtea boierească un împărţitor de scrisorĭ al căruĭ cal e numaĭ spume.

Impărţitorul întrébă de Mircescu, spunînd că e ceva fórte urgent.

E dus la tribună.

Mircescu tocmaĭ îşĭ sterge sudórea în acel moment.

Impărţitorul se apropie cu şapca în mână, fórte respectuos şi ĭĭ dă o telegramă.

Nimenĭ nu bănueşte nimic.

Fie-care îşĭ închipue câte ceva.

Mircescu ia telegrama şi o desface.

Abia citesce primele rânduri şi e cuprins de o emoţie care n'a maĭ avut-o până acuma. Piciórele i se înmóie, sângele i se urcă tot în faţă, capul ĭĭ arde. Sufletul şi întréga luĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ființă sunt inundate de o bucurie fără sémăn, neașteptată, care l'a isbit așa d'o ată, fără să fi fost pregătit.

Telegrama îl însciințéză că fusese numit ministru la lucrările publice.

Nu'ĭ vine să crédă. Se pare că viséză și cu tóte acestea e așa.

Incremenirea nu duréză de cât câteva minute.

Imediat se reculege, își dă seama acum de importanța personalității luĭ, ia un aer de protector, și își formézá o mină indiferentă ca și când s'ar fi așteptat la așa ceva.

Tóte aceste sunt calculate, ca să-și ascundă turburarea și să nu pară că n'ar fi meritat o asemenea demnitate.

Se întórce către Maltopol și ceĭ-l'alți și le întinde telegrama cu un gest de teatru.

Toți se grăbesc s'o citéscă.

Rémân ca stupefiați.

In adevĕr, lovitura e prea bruscă și pentru eĭ.

Câte-va clipe rémân ca aiuriți, nesciind ce să creadă și ce să zică.

Mireanu, cel dintâiŭ, își reveni în fire. Se apropie de Mircescu, îĭ ia mâna și'l felicită pentru acéstă mare onóre.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

După maistru, vine Maltopol și în urmă ceĭ-l'alțĭ.

Eugenia s'apropie și ea, părându-ĭ rĕŭ acum că s'a grăbit cu despărțirea. Intinde mâna luĭ Mircescu. Acesta o privesce cu indiferență.

Eugenia îșĭ înecă mînia.

Când stăpâna caseĭ îl felicită, Mircescu o privesce în așa fel că par'că vrea să spue: de și sunt excelență acum, asta nu împiedică nimic ca diseară să ne întâlnim.

Jana înțelege privirea și strânge mâna în semn de aprobare.

Mircescu se întórce către țăranĭ și cu un ton îngâmfat, de om ajuns:

— Ómenĭ bunĭ! Mi s'a făcut cinstea să fiu numit ministru. O să am grije și de voĭ. N'am să vă uit.

Fiți siguri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

VII

După două ore, în biuroul lui Maltopol.

Mircescu și Maltopol sunt față în față. Mircescu e grav, cu un aer de protector. Maltopol se gudurează pe lângă noua excelență.

— Se vede că ai să-mi comunici ceva important, dragă amice, făcând socoteală după modul cum m'ai invitat aci.

— Da. E soarta mea în joc. Situațiunea mea financiară e compromisă pe neașteptate.

Mircescu căscă ochii mari.

Asta e ceva nou pentru dânsul.

Pot să câștig partida, urmézá Maltopol, dară e de neapărată trebuință să mă ajuți.

— In ce mod?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Maltopol pune chestia direct pe tapet.

— Ești ministru al departamentului lucrărilor publice; îți cer protecția pentru concesia navigăreĭ rîurilor din România. Ți-am vorbit despre lucrul acesta în maĭ multe rînduri.

Mircescu se gândește.

Nu e tocmaĭ așa de ușor ceea-ce cere Maltopol. E o afacere care trebue trecută prin cameră și senat; pe urmă, iar, e o afacere de la care s'ar putea trage un bun profit material.

Rămîne cîte va clipe pe gînduri.

Maltopol urmărește cu códa ochiului tóte mișcările luĭ Mircescu.

— Vorbind între noĭ, pot să fac lucrul ăsta fără să mĕ compromit?

Înțelegĭ: sînt om cinstit și nu voesc nicĭ să fiŭ bănuit măcar.

— M'aĭ crede capabil pe mine să te vîr într'o afacere compromițătóre? Navigarea rîurilor e o afacere excelentă și pentru mine și pentru partid. E operă de civilisație, o operă patriotică.

Mircescu, în gînd: ce șnapan!

— Dacă mă asigurĭ că e ceva serios, sînt convins.

— Când se va auzi că am să devin

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/din1901-1932

concesionarul acesteĭ marĭ întreprinderĭ, creditul meŭ se va ridica din noŭ, și scap de încurcătură.

Sînt descoperit cu vre-o doue milioane.

— Drace !... Rotundă sumă.

— Un bagatel, dacă voiŭ avea concesia.

Mircescu ia o resoluție decisivă în tr'o clipă.

— O veĭ avea.

Maltopol apropie scaunul de scaunul luĭ Mircescu. Ca om practic se gîndește că asemenea inșĭ nu fac lucrurile numaĭ de dragul pieteniei. Speciĭ, ca Mircescu, sunt oamenĭ de afaceri, oamenĭ carĭ se cumpără și din carĭ în urmă facĭ ce vreĭ.

Ca să aibă tragere de inimă pentru o afacere, îĭ trebue un stimulent; altfel ar zace cu aniĭ în cartóne.

De aceea se gîndește să-l ia pe ministru la parte, în afacere.

Ia, pentru această ocasie, aer de confidență.

— Să nu zicĭ nu, că mĕ supăr. E vorba de un aranjament... așa... între noĭ... știĭ, ca o mulțumire din partea mea... Veĭ avea zece la sută din afacere...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar.....

— Vr'o cinci sute de mii de lei. Te rog primește... Mă supăr dacă nu primești.

— Însă... înțelegi... că...

— Refuzi pe un vechiu prieten ? Pe un prieten sincer ? Aide, fă sacrificiul ăsta în puterea prieteniei nóstre.

Mircescu se preface că se gândește, esită și în cele din urmă pare că cedează.

— Ei bine, fie !... Pentru că mĕ rogi !

— Iți mulțumesc ! Ai în adevĕr o inimă de aur...

Mircescu își zice în gînd: Pungașul! Îmi unge ochii cu ce nu curge pe gârlă.

— Dragă amice, sînt al d-tale cu trup și suflet, mai ales că ai ajutat mult campania mea electorală: ai cheltuit în dreapta și în stnga cu dărnicie

— Susțineam ideea.

— Tocmai de aceea și eu, la rîndul meu, voiu susține ideca d-tale.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

VIII

După primirea telegrameĭ prin care se anunța că Mircescu e ministru, Eugenia a căutat să-ĭ rĕsară în cale, ca din întâmplare, cu gândul de a avea o explicație cu el. Ar fi mers până acolo în cât s'ar fi umilit — să-ĭ céră s'o erte.

Mircescu, însă, se face că n'o bagă în sémă.

Nicĭ nu se uită la dânsa.

Distanța, acum, e prea mare de la unul la altul.

Eugenia e furioasă.

Nu-ĭ rĕmâne alta de cât să-şĭ rĕsbune.

Se gândește mult la pasul ăsta şi în cele din urmă ia o hotărîre decisivă.

Trebue să vorbéscă singură cu Maltopol.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Întrebă slugile unde e boeru. I se spune că e în biuroŭ cu Mircescu și că aŭ încuiat ușa.

Eugenia, ca femee inteligentă, bănuește imediat că Maltopol pune ceva la cale cu Mircescu.

Afacerea devine și mai grea acum.

Așteptă în fundul coridoruluĭ până ce plécă Mircescu și în urmă se duce de bate la ușa biurouluĭ lui Maltopol.

Acesta deschide ușa.

Se miră de visita Eugenieĭ.

Dînsa se preface că nu bagă de sémă mirarea luĭ.

Maltopol îĭ întinde un fotoliŭ, pe care Eugenia se lasă cu multă voluptate.

— La ce te gândeaĭ, financiarule?

— La afacerĭ.

— Vecînic la afacerĭ... Pasiunea aurului!

— E singura care, mi-a maĭ rĕmas.

— Va să dică cea l'altă pasiune, pasiunea amoruluĭ, numaĭ valorézĕ nimic pentru d-ta?

— Oh! amorul.... Asta e distracția ómenilor fără căpătâiŭ, carĭ n'aŭ altceva maĭ bun de făcut. Un om serios nu se ocupă nicĭ odată cu astfel de bagatele.

— Așa dar disprețuești amorul?

— Ca ceva după urma căruia nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuromana/mdrr1901-1932

se póte trage nicĭ un folos. Apoĭ, me despreţuesce şi el...

— Te abţiĭ din calcul?

— Ba nu... din... dispensă.

— Cuvîntul e prea crud, când aĭ făcut o căsătorie de inimă. Orĭ-ce aĭ zice, acéstă căsătorie a fost de inimă

— E just... O vedeam pe Jana într'o aureolă de frumuseţe îngerească şi o credeam capabilă să-mĭ redea întrégă plăcerea vieţeĭ.

— Şi n'a corespuns aşteptărilor d-tale?

— Eŭ nu prea m'am purtat aşa cum trebuia cu dînsa...

Eŭ am neglijat-o.

Schimbând tonul:

Dar observ că devĭĭ cum indiscretă, draga mea?

— In interesul d-tale... De cât-va timp te urmĕresc... te observ şi constat că nu prea eştĭ fericit.

— Oh! fericirea... Cine se maĭ póte lăuda că e azĭ fericit? Fericirea nu e de cât o afirmaţie.

— A-ĭ cercat să cauţĭ senzaţiĭ în afară de domiciliul conjugal?...

— Ar trebui maĭ întâiŭ subiectul.

Eugenia pleacă ochiĭ în jos.

— De multe orĭ cauţĭ prea departe.

Maltopol rămâne încremenit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Se uită curios la Eugenia.

— Ar zice cine-va că îmi faci o declarație?

— Și dacă ar fi așa?

— Iartă-mĕ; nu m'așteptam!

— Nu poți să fii de cât măgulit.

— Fórte măgulit! Aprópe prea măgulit. Dar nu pricep causa... D-ta nu ești o femee care face ceva fără calcul. Ești bogată, deci nu vĕd interesul; ești vecinic în căutarea senzației curióse și eŭ nu mai pot fi o curiositate. Pe urmă, să-ți spuĭ drept: nu țiŭ de loc să-mĭ înșel nevasta, de óre-ce nu mi-a adus nicĭ un neajuns.

— Ei, vedĭ, asta nu se știe...

Maltopol tresare.

— Cum?... Jeana n'are nimic să-mĭ ascundă

— La Bucurescĭ, ca și aci, nu daĭ Janeĭ atențiunea care o merită. Pe urmă n'aĭ studiat-o nicĭ 5 minute. Pe femee n'o cunoscĭ de fel; ce știĭ atuncĭ despre trecutul feteĭ?

— Intrebarea e destul de curiósă, și mă miră, de óre ce chiar d-ta mai povățuit s'o iaŭ. Aĭ fost de aceeași idee cu Mircescu, care, și dânsul, órecum o cunoștea.

— Și o cunoscea fórte bine. Ba pot

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1601-1932

zice că o cunoscea prea mult. O cunoaște și acum.

Maltopol se ridică brusc în sus.

— Ce vreĭ să zicĭ cu asta?

— N'aduc nicĭ o calomnie; spun lucrurile așa cum se presintă. Jana, înaintea măritișuluĭ, găsea multă plăcere să facă visită amiculuĭ d-tale Mircescu.

Maltopol strânge pumniĭ cu furie.

— Ce ḑicĭ!

— A! nu te speria: eraŭ întâlnirĭ de dragoste înocentă.... Platonice.... Fără consecințe.... Oh! maĭ ales fără consecințe: era nevoie de virtute, pentrŭ o combinație matrimonială în curs.

Maltopol ferbe. Aceea ce aude face ca tot sângele să i se urce în față. În ființa luĭ întreagă e o vijelie care nu scie cum se va potoli. Tremură de agitație, urechile îĭ vîjie, nările îĭ sunt dilatate ca ale uneĭ fiare care e gata să se arunce pe pradă.

Își trece mâna prin păr și în urmă se maĭ domolește puțin.

— Aĭ dovadă aceste calomniĭ!

— Intîĭ ascultă istoria și pe urmă dovada: Combinația a reușit și d-l Mircescu nu s'a maĭ vĕḑut mult timp în casa Maltopol. Maĭ ḑilele trecute

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

însă, sa introdus, și fostul amant platonic, s'a purtat levent de data asta căci a obținut înaintarea : i s'a dat o întâlnire !...

Maltopol vrea să se înșele :

— Din dragoste pentru mine aĭ inventat romanul ăstă ?

— In materiĭ de felul acesta n'am obiceiul să inventez.

Maltopol s'a liniștit d'odată.

S'așează pe scaun din noŭ.

— Așa dar, aci aĭ voit să m'aducĭ.

Ce prost sunt de puĭ temeĭ pe niște simple calomniĭ.

— Ascultă-mĕ pe mine : e bine să fie cine-va sceptic, dar nu când e vorba de nevasta luĭ.

— In ce scop le facĭ tóte astea ?

— Ca să-ți apăr cinstea.

— Asta e un pretext ! Să'ți spuĭ eŭ scopul : îți trebue ne-apărat un scandal contra luĭ Mircescu. Aĭ socotit că e de ajuns să exploatezĭ formele aparente, eșite înainte, și să facĭ din asta o aventură extra-ordinară... Ții ca eŭ să joc numaĭ de cît rolul luĭ Otello și să pedepsesc fără sa cercetez, fără s'aștept.

— D-ta, omul calculuĭ, poți s'aștepți în bună pace ; eĭ, însă, carĭ n'aŭ ap-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

titudinea asta și care sunt fórte grăbiți, nu vor aștepta de fel...

— Chiar și d-ta ești grăbită ca să'ți atingi scopul.

Vreĭ o satisfacție numaĭ de cât și asta pentru cuvîntul că acela care a fost, póte, amantul d-tale, face acum curte nevesteĭ mele.

Ițĭ va fi egal d-tale, orĭ-ce așĭ face eŭ, dar numaĭ să daŭ lovitora.

Puțin îțĭ va păsa dacă pe urmă mi se va sparge casa și dacă voĭ fi rănit de Mircescu în duel. Destul că te-aĭ rĕsbunat.

Bate cu furie din picior.

Eĭ, la dracu! Când are cine-va un ast-fel de secret...

—E maĭ bine să-'l păstreze... Poftim! Maĭ fă serviciŭ bărbaților!... Dacă aș fi tăcut, ar fi fost rĕŭ; dacă vorbesc, e și maĭ rĕŭ.

— Care ți-e dovada? Spune.

Să vedem dovada.

— Prefă-te că te culcĭ, și după ce veĭ auzi pe soția d-tale că ese, ia-te dupe dânsa. O să se ducă în pavilion unde are să fie așteptată de Mircescu.

Veĭ vedea atuncĭ că n'am avut nicĭ un zor să inventez, și că lucrurile sunt adevĕrate. Țiŭ prea mult la d-ta ca să-ți vĕd cinstea terfelită în noroĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ro/1901-1932

Te las, căci ești cam agitat.

Un sfat, înainte de a pleca:

Prefă-te liniștit, ca să nu bănuiască nimic.

La revedere!

Maltopol rămâne ca aiurit. Își ea capul între mâini, își strînge tâmplele și nu póte să prindă nicĭ o idee. Totul e confus în mintea luĭ în acest moment.

Seamănă cu un om care s'a prăvălit din vêrful unuĭ deal și tóte ideile i s'aŭ risipit.

Are încă în urechĭ vorbele Eugenieĭ: *„Se vor întîlni în pavilion"*. La acéstă amintire își încruntă sprîncenele și-și strînge și maĭ tare capul între mâinĭ.

Tîmplele îĭ svîcnesc cu furie.

Tot sîngele i s'a urcat acum în față.

Simte că par'că se înecă.

Respiră cu multă anevoință ca și când l'ar apăsa o greutate pe piept.

Lovitura este prea mare pentru el. Îl copleșește.

Încet, încet, ideile încep să se adune, ca niște pasărĭ răslețite, carĭ se întorc la cuib.

Acum înțelege tot.

Se scólă de pe scaun, aprinde o țigare și se plimbă cu pași marĭ prin cameră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

IX

După două luni, în preziua deschiderei corpurilor legiuitóre.

Antineanu e numit șeful de cabinet al ministrului lucrărilor publice.

E singur în cabinetul lui. Pe biroŭ e un vraf de hârtii.

Intră ușieru și 'i aduce o carte de visită.

Se uită pe dânsa și dă poruncă să poftéscă persóna.

Intră Mireanu.

Antineanu îi ese înainte și îl îmbrățișéză.

— Bună ḑiua dragă maestre. Bre, bre! maistre, de când nu te-am mai vĕzut! De ce te-aĭ dat la fund?

Îi dă un scaun.

S'așează amândoĭ unul în fața celuĭ-l'alt.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

— Vara asta am făcut un voiagiŭ prin mai multe părți.

— Când te ai întors?

— Eri, și după cum vezi, am ținut să'mi văd prietenii în noua lor funcție.

— Îți mulțumesc din suflet de atențiune. Flecăresc împreună aproape o jumătate de oră, de toate și despre toți. Vine vorba și de Maltopol. Antineanu ține să-l pue și pe maestru în curent.

— Mi se pare, maestre, că nu știi nimic?

— Apropos! de ce?

— Despre incidentul Maltopol-Mircescu.—N'ai de unde ști: la 9 seara ai primit o telegramă prin care'ți făcea cunoscut mórtea unei mătușe, care'ți lasă o moștenire frumósă, și la 9 și 40 ai plecat cu trenul accelerat. Incidentul s'a petrecut în urmă.

— Antinene, dragă, m'ai făcut curios.

— Cu o singură condițiie: Să te arăți către Mircescu că și când nu știi nimic. Mai ales să nu afle că ți-am spus eŭ.

— Vai de mine! Mĕ credi copil? Antineanu vorbește pe șoptite.

— Mircescu umbla de mult timp

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

după Jana, acéstă femee încântătóre care e numaĭ inimă și sentimente.

— Cuĭ i-o spuĭ? N'avea gust prost Mircescu.

— După multă stăruință, o convinge în fine pe Jana să'ĭ dea o întîlnire.

— S'aŭ o învinge. Nu confunda una cu alta! Pe femeĭ maĭ repede o învingĭ, de cât o convingĭ.

— Poate că aĭ dreptate! Știĭ că Mircescu întreținea relațiuni intime cu Costeasca? Acésta află că o înșélă și furióză de gelosie, se duce la Maltopol de'ĭ divulgă tot.

— Unde s'aŭ întâlnit îndrăgostiții?

— În pavilion.

— Bravo! Aveaĭ tot confortul.

— După ce s'aŭ culcat toți, Jana s'a strecurat binișor din iatacul eĭ și s'a dus la întâlnire.

Mircescu o aștepta în ușa pavilionuluĭ.

Maltopol s'a îmbrăcat în grabă și s'a dat și el jos.

S'a repedit la pavilion și deschide ușa cu furie.

— Tabloŭ... fără foc bengal. Emoție generală, încremenire... furie... palme schimbate.

— Nu; nu s'a schimbat nimic. Maltopol și-a luat soția și s'a urcat sus.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Mircescu a luat trenul, a doua zi dimineața și a venit la București, unde a depus jurământul ca ministru

— Furie resemnată... De sigur că în urmă a avut loc un duel?

— Nici pomeneală de așa ceva.

— Dumnezeule! În ce secol trăim? De când bărbații nu-și mai apără, cel puțin de formă, pata adusă onórei lor?

D'atunci a mai vĕdut Mircescu pe Maltopol?

— Nu... Dar trebue să se arăte.

E așteptat din moment în moment. Și tot el are să cearĕ scuze.

— Asta e nostim.

— Are nevoe de Mircescu, într'o afacere importantă.

— Atunci se explică: Bietul Maltopol! Era într'o dilemă afurisită: ori afacerea, ori onórea.

Ca om practic a preferat pe cea dintâiŭ.

Era și logic.

— Prin cine ești așa de bine informat, dragă Antineanu?

— Prin mine însu-mi, maistre..... Ascult tot ce se spune și se face și colecționez.

— Va să zică cumperi?

— Și vînd la ocazii.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1901-1932

— Și atunci te desfaci de marfa próstă.

— Tocmai. Ei dar d-ta, maistre, ce ai făcut în timpul acestor două luni de când nu te-ai mai vĕdut?

— Multe, multe de tot.

Ușierul aduce un nou bilet.

Antineanu îl ia și rĕmâne uimit.

Trece biletu maistruluĭ.

— Costeasca?

— N'are rușine de loc femeea asta.

— Ce o fi voind.

— Știu eŭ.

— Sunt de idee s'o primești. Voesc s'o studiez puțin.

Antineanu s'adreséză ușieruluĭ.

— Poftește pe d-na.

Ușierul dupe puțin timp introduce pe Eugenia, care intră cu surâsul pe buze și cu o față fórte radiósă.

— A! ce plăcere! Uite și maistru aci. Bună ḑiua d-le secretar. Bună ḑiua, dragă maistre. Te-ai dat la fund de tot. Ai uitat cu desăvîrșire drumul prietinilor!

— Tocmai asta spuneam luĭ Antineanu: n'am fost aci. Am voiajat.

— Atunci se explică. V'un accident oare-care în voiagiu?

— Unul fórte grav: m'am convertit.

— La catolicism?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1601-1932

— Nu, amoruluĭ.

— A!... frumóse lucrurĭ aud. Imĭ pare bine c'am avut ideia să viŭ aḑĭ.

Se uită prin prejur.

Ministru nu e aci?

— E dus la interne, spune Antineanu. Cred că are să se înapoeze curând.

— Am să'l aștept.

Antineanu și Mireanu fac ochiĭ marĭ.

— Vreĭ să vorbeștĭ cu ministru?

— Firesce. D'aia am și venit.

Maistru și Antineanu își schimbă câte-o privire.

Eugenia îĭ surprinde, dar se prefăce că nu bagă de seamă.

— Maistre, dragă, mi-aĭ face mare plăcere dacă mi aĭ spune și mie ceva din aventura care aĭ avut-o.

— Tot fica Eveĭ. N'am de spus de cât aceste patru cuvinte: Nu credeam, acum cred.

— Scurt și coprinzător. Aste patru cuvinte constitue un roman intreg. Și cum ți-a venit credința asta?

— Cum vin tóte credințele: printr'o minune.

— Tare trebue să fie persoana în chestie, dacă a făcut pe cel maĭ sceptic și pe cel maĭ blasat psicholog, să creadă în minunĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Te 'nșelĭ! E tot ce póte fi mai simplu: după o nópte de bal unde aĭ stat într'un aer viciat, alături de femei enervate, ofilite, perdute, cu buselе roșiĭ ca sângele, cu genele înegrite, cu ochiĭ cercuiți din causa exceselor și cu reputația fórte șubredă; și în urmă, după ce aĭ făcut o petrecere într'un local și mai viciat, aĭ băut vinurĭ falșificate, cu aceste femeĭ care se pot asemăna perfect de bine cu niște trandafirĭ artificialĭ, dupe o asemenea nópte, nimic nu póte să fie mai sublim, de cât să te trezești așa d'odată, pe negîndite, afară la câmp, unde să respirĭ aerul curat al dimineței, s'audĭ ciocârlia cum cântă și te rechiamă la viață, să vedĭ sórele în locul lămpilor fumegânde și să culegi din iarbă florĭ naturale, cu rouă adevĕrată pe dînsele.

Eĭ bine, într'una st-fel de cadru am întâlnit minunea mea și atuncĭ m'am transformat.

— Bravo maistre.—Te rog să mĕ erți că nu m'a impresionat așa de mult tabloul d-tale. Eŭ am crecut că asemenea lucrurĭ există numaĭ în imaginația autorilor; le-am întâlnit numaĭ scrise.

— Le-aĭ întâlnit și în natură, dar

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

nu te-aŭ impresionat, fiind-că d-ta fugĭ de ce e natural. Și cu tóte astea, acolo e viață... fericirea.

— O fi, dar pentru mine e prea monotonă: n'am temperament poetic.

— Se vede...

Urmez: Am plecat de la moșia luĭ Maltopol, obosit, plictisit de oameni până la desgust și scârbit de tóte ticăloșiile lor. Eram convins că aprópe tóte ființele întâlnite în cale, eraŭ perverse, lașe, egoiste, cu sufletul mic și cu simțurile detracate.

D'odată mĕ pomenesc în fața uneĭ ființe pe care n'aș fi crecut că există de cât în închipuire—după cum spune-și d-ta,—nevinovată, frumósă ca un înger, fragedă, și simplă, fără nevroză, fără minciună și prefăcĕtoria lumeĭ.

— Maistre, maistre, spune Eugenia; încep să nu te maĭ cunosc. Alergĭ acum dupĕ idile. Ĭți plac lucrurile simple, d-tale, omul cu pretenții, cu gustul rafinat... In adevĕr e o minune. Cine e fericita asta?

— Fata unuĭ moșier din Elveția.

— Orĭ cum, ești norocos, dragă maistre. Mi se pare că aĭ găsit și fire de aur preserate pe flórea asta naturală?

— Nu asta m'a îndemnat s'o iaŭ...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mon1901-1932

— Dar dacă e, nu strică. Pe când nunta?

— Cât de curând.

Se uită la ceas.

— Drace!... Sunt deja 10 și jumătate. Văd că ministru n'are de când să mai vie. O să-mĭ reserv plăcerea să'l văd mai tîrdiŭ.

Rĕmâĭ d-nă Costescu?

— Da. Am ceva important cu ministru.

— Eŭ vĕ las. La revedere Antinene. Sper că diseară o să luăm masa împreună.

— Imĭ facĭ mare plăcere. Vino de mĕ i-a.

— Bine, vin.

— Salutările mele, doamnă.

Maistru pleacă, petrecut de Antineanu până la uşe.

Antineanu se înapoiază şi-şĭ ia locu.

— Bravo, Mireanu.

— Atât numaĭ că idila luĭ miróse a afacere. Ne-a poleit şi el hapul, cum l'a poleit şi Mircescu alegătorilor sĕĭ.

Ia să lăsăm pe maistru; cum merge noul ministru?

— Potrivit. Mi se pare că eŭ o să'l las. Vreaŭ să lucrez pe socoteala mea. Ceva mĕ stânjineşte: pentru asta trebuesc banĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Mĕ prinz că te gândeștĭ la căsătorie.

— Aĭ ghicit.

— Și aĭ vrea să mĕ rogĭ dacă nu cunosc vr'o virgină, care să plătéscă binișor, fericirea de a te avea de soț?

— Ce bine m'aĭ înțeles! Cunoștĭ vr'una? Póte să aibă calităţĭ maĭ puține, în schimb, însă, să aibă banĭ maĭ mulțĭ.

Eugenia se gândește. Aprinde o țigare și după ce aruncă un nour de fum în aer, privește țintă pe Antineanu.

— Aș avea o partidă cu vre-o sută de miĭ de leĭ.

Antineanu resolut:

— Primesc.

— Insă... nu e tocmaĭ o inocență de mîna întâiŭ.

— In ḑiua de adĭ e fericit cine-va să găséscă inocențe și de mâna a doua.

— Numaĭ mâna să fie cât maĭ plină cu aur.

— Și tocmaĭ d'aia, nu trebue să fie cine-va prea pretențios. Uite, eŭ unul, nu țiu de loc la prejudițiĭ.

Eugenia decisă:

— Da!.. Atuncĭ afacerea e ca și transată: ia-mĕ pe mine!

Antineanu rĕmâne încremenit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mrr/1901-1932

— Pe d-ta?

— Știi că surprisa d-tale nu e tocmai așa de măgulitóre?

Antineanu caută să se justifice.

— Te rog nu o lua în nume de rău. M'a surprins, de óre ce te credeam devotată văduviei.

— Vine o vreme când ți se urește cu drumurile neumblate.

— In care ai făcut cam multe conace.

— De popasurile astea te 'ngrozești?.. Ei, dragul meu! călătorul la drum se oprește unde poate!

Ce egoiști sunteți toți bărbații. Fiecare ține cu tot dinadinsul ca să fie el, cel dintâiu, pe care să deschidă ochii o femee.

Dacă X... a luat primul pahar cu apă dintr'o fîntînă, a stricat gustul celei-l'alte ape? N'are aceiași compoziție: O. H.?

Antineanu rămâne pentru un moment pe gânduri. Perspectiva unei vieți dusă în belșug și fără grijă de ziua de mâine, îl ademenește.

Sînt ei oameni mari cari trăesc după urma femeei; de ce n'ar face-o și el care nu e de cât un Paria al societățeĭ, căpătuit prin hasard, mulțumită numai îndrăsneleĭ, feluluĭ cum a știut

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să se strecoare în viață, comițînd une-orĭ acte carĭ aŭ trecut peste limitele cinsteĭ, fapte, carĭ se apropiaŭ, într'u cât-va, unor articole dfn codul penal.

Firește că nu le-a știut nimenĭ și nicĭ chiar a îndrăsnit cine-va să-ĭ bănuiască cinstea, măcar.

Are reputațiune de omul cel maĭ corect. Nicĭ că se putea alt-fel.

Naiviĭ, nicĭ o dată nu cercetează sursa de unde X. are atâta sumedenie de banĭ, pe carĭ îĭ aruncă pe toate fleacurile, fără pic de milă. Admiră, numaĭ, hainele luĭ X... pălăriile și ghilele luĭ X.. și-l salută cu respect cînd X... trece picior peste picior, cu o havană de 50 de banĭ pe buze, într'o trăsură cu roatele de cauciuc.

Lucru ciudat în moravurile țăreĭ noastre : cea maĭ mare parte din magistrați și polițiști superiorĭ, sînt prietenĭ cu X... fac petreceri cu el.

Antineanu se decide, în fine, să facă tîrgul cu Eugenia.

— In ce constă averea D-tale ?

— Intr'o mică moșie și în bonurĭ.

In acest moment intră ministru pe ușă.

Când dă cu ochiĭ de Eugenia, rămâne încremenit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Toată furia i se urcă în față, dar se stăpânește.

Eugenia stă sfioasă, cu ochiĭ în pământ.

— D-voastră aci, D-nă?

— Mi-a trebuit mult curagiŭ până să mĕ decid să viŭ.

— Cred și eŭ.

Mircescu trece în cabinetul luĭ.

Eugenia intră dupĕ dânsul.

Ministru e foarte enervat și contrariat de visita asta pe neașteptate. Eugenia e calmă.

Dânsul se așează la biroŭ și-ĭ arată și Eugenieĭ un scaun altăturĭ.

Se decide sĕ intre direct în chestie.

— Femeĭ cu temperamentul și apucăturile D-voastră, d-nă, nu fac nimic fără calcul. Așĭ putea să știŭ ce vĕ aduce la mine?

— Maĭ întâiŭ plăcerea de a vĕ vedea.

Mircescu cu ironie:

— Adevĕrat! Să mĕ vedeți? Cât sunt de fericit.

Cu un ton rece:

Ce comedie maĭ voiți să jucați cu mine?

— Nicĭ una, vĕ asigur pe tot ce am maĭ scump.

— Poate că aĭ venit la mine îm-

Muzeul Digital al Romanului Românesc

pinsă de remuşcarea reuluĭ care mi l-aĭ pricinuit ?

— Insă...

— Saŭ de curiositate.

In acest moment Mircescu nu póte să-şĭ maĭ stăpânească calmul.

Eĭ bine, d-nă, sa vĕ spun eŭ de ce aţĭ venit : Aţĭ venit să vĕ bucuraţĭ de opera d-voastrĕ şi să vedeţĭ efectul intrigilor infame pe care le a-ţĭ ţesut.

Eugenia, ca femee inteligentă, ştie că e bine să laşĭ pe cine-va să dea drumul supărăreĭ, să spue ce tot are pe inimă, căcĭ cu asta se maĭ potoleşte şi în urmă poţĭ să-l schimbĭ. De aceea nu-l întrerupe de loc pe Mircescu.

A-ţĭ învrăjbit prietenĭ sinceri,urmézĕ acesta. A-ţĭ semănat ură, acolo unde nu era de cât prietenie şi iubire. Staţĭ acum cu ochiĭ în pământ, sînteţĭ rezemată, şi aveţĭ aerul că vĕ pare rĕŭ de fapta urâtă care a-ţĭ făcut-o. E dueoşia crocodiluluĭ, care plânge că i-a scăpat victimele.

— D-le Ministru, da, e adevĕrat, a-ţĭ spus-o singur : regret din suflet aceea ce s'a întâmplat, dar mĕ judecaţĭ de data asta greşit : o causă cu totul opusă mĕ aduce la D-voastrĕ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1901-1932

Azĭ nu maĭ sînt în stare să mĕ maĭ gândesc la rĕŭ.

— Pocăința cotoiuluĭ, cu șoarecile Raton.

— Nu; vorbesc sincer, v'o jur.

Mircescu e atins de tonul cum Eugenia a pronunțat aceste cuvinte.

— Nu știŭ dacă trebue să te cred. Copiĭ dupĕ ce aŭ stricat o jucarie, se apucă s'o dreagă, ca să petreaca. Cu prilejul ăsta au două plăcerĭ: una de a strica și alta de a drege ce a stricat. D-ta ce vreĭ să dregĭ.

—Dacă mĭ-ar sta acum în putință, aș face totul ca să repar prostia, marea prostie care am făcut-o într'un moment de gelozie nebunească. Dar nu se poate. Și nicĭ eŭ n'aș maĭ încercă: ar fi în zadar.

Un vas scump, dacă se sparge, rĕmâne bun spart: din bucățile adunate nu se maĭ poate reconstitui la fel, cum a fost. Ce m'aduce la d-ta? am spus-o, e de un alt ordin de ideĭ: căile ferate a rescumpĕrat o parte din terenul de pe moșia mea, pentru linia cea nouă. Stația, e vorba s'o facă dincolo de sat.

Am venit să vĕ rog ca să face-țĭ, dacă e posibil— ca stația să se construiască pe moșia mea. Daŭ eŭ te-

Muzeul Digital al Romanului Românesc

renul. Distanța de la locul destinat și până unde voesc eŭ să se construiască stațiea, nu e de cât de vre-o 800 de metri.

Modul cum i-a vorbit Eugenia acum în urma, atitudinea eĭ, scuza, că rĕul l'a făcut din pricina gelozieĭ, l'aŭ dezarmat pe Mircescu.

P'ar-că nu o maĭ urĕște așa de mult acum. Ba i se pare că Eugenia s'a făcut maĭ nostimă. Ar încerca să intre din noŭ în bunele eĭ grațiĭ, dar aducându-șĭ, involuntar, aminte, de scena când l'a concediat, renunță la ideea asta.

Se decide să-ĭ satisfacă cererea. Asta maĭ mult ca s'o umilească, și să-ĭ arate că dânsul e maĭ presus de ea și că, de și i-a făcut rĕul cel maĭ mare, el tot e bun, iartă, și o servește.

— Voiŭ studia chestia și voiŭ face tot ce va fi posibil.

— Știŭ că eștĭ bun. N'am să-mĭ ert acum nicĭ-odată aceea-ce am făcut.

— Să nu ne maĭ aducem aminte de trecut. Vino la mine peste douĕ zile.

— Ițĭ mulțumesc din suflet.

— Să-mĭ mulțumeștĭ după ce-ți voiŭ termina afacerea.

O petrece până la ușă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Eugenia ese în coridor și intră pe urmă în cabinetul luĭ Antineanu.

După o jumĕtate de ceas, ese radioasă și din cabinetul luĭ Antineanu: în prima Duminecă aveaŭ să facă logodna.

In stradă, întâlnește pe maistru, care se reîntorcea la minister.

— Eĭ, cum a mers?

— Perfect... M'am împĕcat cu ministru. Nu e așa de rĕŭ după cum mĭ-l închipuisem. Apropo, maistre, știĭ ca aĭ făcut o victima.

— Cum asta?

— M'am molipsit de la d-ta și m'am decis să mĕ mărif.

Maistru face ochiĭ marĭ.

— Duminică te invit la logodnă.

Iaŭ pe Antineanu. Bun băiat, nu e așa? Și o să ajungă departe.

Maistru cade din mirare în mirare.

— Adevărat!.. Eĭ bravo! Asta e frumos din partea d-tale. Imĭ daĭ voe să fiŭ sincer? Știĭ că mie 'mĭ place să spue lucrurile verde. N'aĭ să te superĭ? Nu e așa?

— Când m'am supărat eŭ pe d-ta?

— După mine, căsătoria asta e ca un fel de lustru, dat pe o mobilă puțin cam usată.

Eugenia rîde.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
muzeulromanuluiromanesc.ro/mdrr1901-1930

— Comparația e bine făcută. Maistre, dragă, în privința lustruluĭ, pot să mă iaü de mână cu Mircescu : Ministruluĭ i-a dat lustru un artist, căcĭ nu se maĭ cunóște nicĭ o pată.

— Așa e. Atuncĭ te felicit și să fie într'un ceas bun.

— Mulțumesc .

— Ministru e tot sus ?!

— Da.

— La revedere.

— La revedere. Și nu uita Duminică.

— La ce oră ?

— Intre 5 și 6 . Ieĭ masa la mine.

— Viŭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XI

Maltopol, după ce s'a anunțat, intră cam hezitând în cabinetul ministruluĭ de lucrărĭ publice.

Salută pe Mircescu puțin cam stângaciŭ.

Mircescu salută ușor, fără să părăsească locul. Cată să-șĭ dea importanță față de Maltopol.

Lĭ face semn cu mâna să ea loc.

Maltopol se așează pe un fotoliŭ și în cele din urmă se decide să vorbească.

— Trebue să vĕ prindă mirarea c'am venit să vĕ fac visita asta. O fac, pentru motivul că socotesc a fi maĭ cuminte așa și că lucrurile se vor aranja maĭ bine de cât cu martorĭ, pe carĭ, drept să'țĭ spun, i-șĭ socoti de prisos în împrejurarea de față. Dacă n'am venit până acum la d-ta, causa a fost că în timpul acesta am cân-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr:1901-1932

tărit greutatea faptuluĭ regretabil petrecut acum două luni și după maturĭ chibzuințe și observațiĭ, m'am convins că a fost maĭ mult rĕutate din partea celor carĭ ne-aŭ înconjurat, de cât a fost onórea mea atinsă.

Sunt, în adevĕr, într'o posițiie cam critică față de aceĭ carĭ știŭ incidentul, că nu ți-am cerut până acum o reparație pe teren.

La urma urmeĭ puțin îmĭ pasă! sunt liniștit, de óre-ce sunt convins că Jeana, chiar după ce s'a întâlnit cu d-ta, a fost tot femeea virtuósă de maĭ nainte.

Pe urmă, n'am făcut-o și din alt punct de vedere: aveaĭ — într'u cât-va — drepturĭ asupra inimeĭ soțieĭ mele, o cunoscuse-și înainte de a se mărita. Socot că a fost fórte firească întâlnírea ce ți-a dat-o, în scopul, de sigur, a vĕ lua rĕmas bun de la amintirele trecute și de a rupe cu legătura care vĕ apăsa, rămâind în urmă simpli prieteni.

Luĭ Mircescu nu-ĭ vine să creadă că póte eși din gura unuĭ soț ultragiat, asemenea vorbe.

La întorsătura asta care a luat-o lucrurile, nu s'ar fi așteptat el odată cu capul. Bărbatul, singur, l'a apărat

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mai bine de cum s'ar fi apărat el, găsind natural ca nevasta lui să se întâlnéscă, nóptea, într'un pavilion, cu un fost amant platonic.

Vorbele lui Maltopol îl pune într'o situație așa de critică, că nu știe singur ce să rĕspundă.

Maltopol ședte o țigară,

— Pot să fumez?

— De ce nu!

Îi întinde o chibritelniță de argint

— Mulțumesc. Ĕi o țigară?

— Ca să nu te refuz.

Maltopol aprinde chibritul, servește pe Mirescu și :n urmă aprinde și el țigara.

După ce trage cîte-va fumuri:

— Sînt de principiul ăsta: ómenii inteligenți se înțeleg, nu se ceartă. Sînt sigur că dacă nu mi-așĭ fi stăpînit furia pentru un moment—uĭte, mĕrturisesc sincer—era să comit o prostie din cele mai mari, de óre-ce m'așĭ fi certat cu cel mai bun prieten al meŭ.

Se uită prin prejur.—Schimbă vorba.

Va să zică ăsta e cabinetul?

— Da.

— Mult de lucru?

— Fórte mult.

Mircescu daca vede că ast-fel merg

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1601-1932

lucrurile, se decide să închidă și e discuția asupra unuĭ punct care nu-ĭ face nicĭ o plăcere.

Imitéză pe Maltopol. Dupĕ ce trage cîte-va fumurĭ, ĭĭ arată un dosar de pe biuroŭ.

— Eată un dosar care te intereséză : Concesia navigăreĭ rîurilor.

Maltopol nu se aștepta ca Mirescu să deschidă vorba, așa de pe negândite, asupra afacerea care-ĭ îndrumase pașiĭ spre dînsul și pentru care afacere, sacrificase cinstea caseĭ și-și înecase furia.

'l-a trebuit mult timp pînă ce să se decidă să vie. A fost o luptă teribilă in sufletul acestuĭ om, lupta corabieĭ cu valurile furióse ale măreĭ.

Dar în cele din urmă ambiția a învins.

Sentimentul datorieĭ, a fost înăbușit de interes.

Altă tărie de voință a trebut omuluĭ ăstuia, ca să spue luĭ Mircescu, acestuĭ Mircescu, găsit cu femeea luĭ la o oră așa de înaintată în pavilion, să-ĭ spue, ḑic, acele vorbe și cu tonul cum i le-a spus.

Singurul ideal care-l mai are Maltopol acum, este, să-și salveze averea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Restul rămîne în umbră, nu-l mai preocupă pentru un moment.

Totu-şi, când ministrul îi arată dosarul, visul lui după care aleargă cu atâta rîvnă şi suferă umilinţele cele mai josnice, simte un fior de sensaţie şi se roşeşte. Se uită pe furiş la ministru. Vrea să-i suprindă un gest, să-i citească gândul.

Işi ia inima în dinţi şi-l întreabă.

— E gata ?

— Peste câte-va zile îl voi depune pe biuroul camereĭ.

Redactez acum expunerea de motive.

Maltopol resuflă uşurat. In acest moment totul piere din mintea luĭ. Dacă Mircescu ar primi, l'ar îmbrăţişa.

Sufletul omenesc e un complex de patimĭ carĭ se alung şi se atrag unele pe altele.

Sunt inşi carĭ trec cu cea mai mare uşurinţă de la rîs la plîns şi de la plîns la rîs. Un lucru cât de mic influenţéză mult asupra stăreĭ lor sufleteşti, asupra spiritului lor şi-ĭ predispune, aci la melancolie, aci la o veselie delirantă. Maltopol, însă, are şi o causă principală ca să explice bucuria ce 'i-a inundat sufletul ca o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cascadă: scăparea avereĭ de la un dezastru sigur.

Totuși vrea să știe maĭ mult: ce idee are ministru despre concesia asta? Are s'o susție cu căldură? Asta e punctul principal.

— Proectul are să fie susținut de raportor, saŭ de d-ta, personal.

— O afacerc importantă cum e acesta, trebue susținută chiar de ministru, de al căreĭ departament depandă.

— Iți mulțumesc din suflet.

Maltopol se scólă și strînge cu căldură mâna ministruluĭ. In urmă se retrage.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1921-1932

XII

Jana suferă. Femeea asta a venit pe lume cu o inimă sinceră, cu sufletul curat, incapabilă de a face rĕŭ A avut nenorocul să întâlnéscă în cale un om cu caracterul luĭ Mirescu, care a demenit'o cu vorbe de iubire, a adormit'o cu parfumurile otrăvite ale acesteĭ societăți, carĭ aŭ făcut'o să brodeze—în somn—un vis de iubire. Deșteptându-se acum, roșește de aceea ce a făcut.

Tóte ilusiile, tóte visele ce și le-a făurit, s'aŭ risipit în vênt. Nu i-a rĕmas nimic alt de cît suferința.

In intervalul acestor două luni, sufletul eĭ a trecut prin tóte fasele suferinței.

Neglija de bărbat și părăsită de amantul pentru care și-a sacrificat liniștea, și-a dat sufletul.

Liniștea luĭ Maltopol o omóră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ro/1901-1932

In timpul acestor două luni, soțul ei nu i-a spus nimic relativ la acea întîlnire fatală.

Nimeni; nici un prieten care să-i dea un sfat, să-i spue o vorbă de încuragiare. Amantul fuge de ea, bărbatul nu-i spune nimic.

Are momente când se gîndește să sfârșéscă o dată cu viața asta păcătósă, dar n'are curagiu s'o facă. Se închide în camera ei și plînge, plînge, până ce adoarme cu lăcrămile pe obrazi.

E după prânz.

Servitorul vine d'o înștiințează ca d. Mireanu ar dori s'o vadă.

Jana simte o bucurie nespusă când aude că Mirean a venit la dânsa.

Spune servitorului să-l poftească numai de cât.

Sînt momente, în viață, când sufletul este atât de plin de suferințe, în cât insul nu se mai póte ascunde și-și spune păsul celui d'întâiu prieten întîlnit în cale, fără să mai cugete la urmări. Spune tot, fără înconjur și așa cum s'au petrecut lucrurile.

Ast-fel se explică și spovedania.

Jana, într'o jumătate de oră, spune maestrului tot ce s'a petrecut la moșie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvaniara.ro/mdrr1901-1932

Miereanu compătimește sincer pe acéstă femee nenorocită, care n'a fost înțelésă nicĭ de bărbat, nicĭ de amant. Se simte atins că Jana i-a de tăinuit tótă suferința eĭ. Acésta îl decide ca să-ĭ spue și el ce a auḑit de la Antineanu, de care se despărțise cu cîte-va minute maĭ nainte și care'l puse-se în curent de vizita luĭ Maltopol, la Mirescu.

— Va să zică s'a decis în fine să se ducă la acel infam? De sigur că o fi fost o scenă furtunósă.

— Cu destul regret trebue să-ți spuĭ că și de astă dată asta te-aĭ înșelat. A fost o scenă din cele maĭ liniștite. Ceva maĭ mult: Maltopol a ceruț scuze luĭ Mircescu și în urmă s'a aranjat chestia navigăreĭ rîurilor. Despre d-ta nicĭ n'aŭ discutat.

Jana se înăbușe.

Nu s'ar fi așteptat nicĭ odată că soțul eĭ să fie atât de infam. După puțin se maĭ liniștește.

— Va să zică interesul, maĭ presus de soție? La asta nu m'așteptam?.... Auzĭ? Să se injosească el, să se umilească și să ceară scuze aceluĭ imfam, în loc să'l fi pălmuit. Pentru că el a fost tótă vina. El m'a ademenit, el mi-a zăpăcit capul. Daca nu'l

Muzeul Digital al Romanului Românesc
registratransilvania.ro/mdrr1901-1932

întîlneam în calea mea, eŭ aşĭ fi fost, femeea cea maĭ virtuósă. M'a compromis şi în urmă a fugit ca un laş. Il urăsc acum de mórte. Şi acestuĭ mizerabil, soţul meŭ îĭ cere şi scuze !...

— Maltopol a găsit că e maĭ cu minte aşa.

— E şi maĭ murdar.

Paharul e prea plin. Jana nu se maĭ póte stăpâni şi începe să plângă.

Maestru respectă durerea acesteĭ femeĭ.

După ce Jana se maĭ linişteşte, Mireanu îĭ spune.

— Acum e prea târziŭ să te maĭ superĭ. Iţĭ veĭ face sânge rĕŭ în zadar. Trebue să-ĭ luăm pe ómenĭ aşa cum sînt : mişeĭ şi murdarĭ.

Răul cel maĭ mare nu ni-l face de cât ceĭ carĭ ne înconjóră, prieteniĭ cărora le-am deschis uşa şi inima. Dacă aĭ voĭ să mĕ asculţĭ, nu ţĭ-aĭ maĭ frământa sufletul în zadar : n'aĭ pentru cine.

Înţeleg bine că vorbele cari ţi le spun sînt banale, de óre-ce durerea nu se póte înăbuşi aşa d'odată, cum aĭ înăbuşi o lampă care s'a aprins. Dar cu tóte astea, omul, dacă voeşte, póte săşĭ ascundă durerea şi să-şĭ în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indri1901-1932

șele simțurile printr'o veselie silită. Așta vindecă mai repede.

— Maestre, ai făcut cel mai mare bine că ai venit să mĕ vezi. Imĭ dovedeștĭ că tot se mai găsesc ómenĭ bunĭ în lumea asta mincinósă. Am să'țĭ ascult sfatul și mĕ voĭ sili, pe cât puterile îmĭ vor permite, să fac aceea ce mĕ povățuești.

Mĭ aduc aminte că aĭ spus ódată— și vezĭ, nu mi-a intrat în cap atuncĭ— aĭ spus că: dragostea, în cele mai multe împrejurărĭ, se póte asemăna cu un foc de pae. Singură, suferința, ne petrece până la ceasul din urmă.

Și când ajungĭ limarul și privește înapoĭ la ḑilele trăite, îțĭ par niște peisage vĕḑute din vîrful unuĭ munte înalt: nimic nu deosibește dealurile de văĭ, totul e nivelat și nu formézĕ de cât un haus, care se perde într'o ceață cenușie.

Maestrul mai stă puțin de vorbă cu Jana și în urmă se retrage. Dupĕ plecarea iuĭ, Jana rĕmâne loculuĭ ca pironită.

Creerul eĭ nu e capabil să mai lege nĭci o idee.

Sórele a apus de mult.

Odaia e acum într'o semi obscuri-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tate. Jana nu bagă de seamă că nu se mai distinge nimic în jurul ei.

Afară e viață, sgomot; în sufletul ei e pustiu, mórte.

Tocmai târziu, când intră servitorul cu lampa, se desmeticește din amorțéla în care a căḑut.

După puțin, intră și Moltopoḷ în camera ei.

Jana când dă cu ochii de soțul ei, tot sângele i se ridică în față.

Pentru dînsa, acum, omul acesta este ca și Mircescu.

Amândi aŭ acelaș caracter infam, ne călăuzindu-se de cât de principiile interesului.

Cu tóte sfaturile luĭ Miereanu, nu se póle stăpâni, și-i spune cu un ton amărît:

— Aĭ făcut o faptă nedemnă de numele d-tale, adĭ.

Te-aĭ umilit înaintea unuĭ mizerabil, pe care ar fi trebuit să'l pălmuești.

Maltopăl rémâne de o cam dată surprins; nu știe cine a informat'o pe nevasta luĭ de ce s'a petrecut îutre Mirescu și el.

Cel din urmă om, adaogă Jana, s'ar fi purtat mai demn de cât te aĭ purtat d-ta.

Maltopol de data asta se sinte atins.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Insulta care i-a aruncat-o soția lui în față, îl ifurie pînă într'atîta, ca pentru un moment nu mai cugetă la ce vorbește.

— Facĭ morală d-ta, care te-aĭ certat morala... Asta are has !.. Pesemne că amantul d-tale te a informat.

Ochiĭ Janeĭ scânteiază de mânie.

— Știĭ prea bine că n'a fost amantul meŭ, după cum nicĭ d-ta nu poțĭ zice că 'mĭ eșiĭ bărbat.

Furia Janeĭ atinge culmea. Numaĭ rațională și dă drumul cuvintelor cum îĭ vin pe buze.

Să admit chiar că mi-a fost amant, după cum pretinzĭ d-ta ; slăbiciunea mea are o scuză : am crezut că sînt iubită. Purtarea d-tale de a te duce să'ĭ cerĭ scuze și să tranșezĭ afacerea bănească, înaintea afacereĭ de onóre, ce scuză póta să aibă ?

Maltopol e galben ca ceara. Numaĭ are un pic de sânge în față. Furia îl orbește și totușĭ, de data asta, are atâta putere de voința că se stăpânește.

— Falimentul îmĭ bate la ușă.

— Aĭ făcut târgul cel maĭ murdar.

Maltopol se apropie de dânsa.

— Găsesc că aĭ prea multă îndrăsnélă să mă acuzĭ pe mine că am făcut un târg murdar, după ce acum douĕ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

lună te am găsit în pavilion cu acel om pe care acum îl faci mizerabil. Și tot acest om 'ți-a fost amant, înainte de a mă lua pe mine.

Jana se repede la Maltopol și'l apucă de braț.

— Minți ! Minți, ca o canalie.

— Nu e nevoe să țip ca s'audă slugile.

— Puțin îmi pasă. Azi nu mai am zor de nimeni.

— Dar îmi pasă mie. Nu voesc să dau reprezentații.

— Să știi că în urma acestui scandal, numai putem trăi împreună. Voi divorța.

—O să trebuiască motive. Sunt convins că n'ai să spui magistraților că te-am găsit singură, cu Mircescu, la o oră destul de înaintată a nopței.

— Ești un mizerabil.

— Cel mai cuminte lucru care'l poți face, e, să 'ți calmezi nervii de o cam dată. Știi bine că eu am destule motive ca să mă supăr și cu tóte acestsa vezi ce calm sînt?

— D-ta ai un calcul, eu n'am nici unul.

Pentru mine totul e mort acum.

— Pentru mine, nu. Dar am ajuns

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr:1901-1932

în așa hal că numaĭ mĕ impresionézĕ nimic. Totul s'a atrofiat in mine.

Trecutul e mort și nicĭ odată n'am să mĕ maĭ gîndesc la el.

Am să-mĭ închipuĭ că am visat un vis urît.

Dacă m'aĭ asculta, aĭ face și d-ta tot ca mine.

Uite, îțĭ vorbesc sincer și cu inima deschisă: arunc un văl peste tot ce a fost și îțĭ jur pe ce am maĭ scump ca nicĭ odată n'am să-țĭ maĭ aduc aminte de acea nópte fatală.

Judecă serios și gândește-te că nu-ar fi prudent să facĭ vr'o copilărie: lumea tot pe tine are să te blameze.

Jana rĕmâne ca aiurită.

Nu știe ce să maĭ creadă. Par'că viséză, căcĭ cum s'ar putea ca tocmaĭ bărbatul eĭ să-ĭ spue ast-fel de cuvinte.

Maltopol îĭ vorbește mult și în cele urmă o convinge că are nevoe să mérgă pe calea care i-o arată el.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XIII

După un an.

Concesia n'a trecut, din causă că oposiția a făcut scandal și întruniri la Dacia, pe chestia acésta.

In schimb, însă, Mircescu a dat luĭ Maltopol o altă concesie, după urma căreea i-a rămas un milion și jumătate.

Partea ministruluĭ din afacerea asta, a fost de 400.000 leĭ.

Eugenia s'a măritat cu Antineanu, care s'a ales deputat.

Miereanu s'a căsătorit și el cu elveția luĭ, iar Maltopol trăește cu Jana în cea maĭ complectă armonie, față de lume ; în intimitate sînt reservați.

FINE

Bibl. Univ Cluj
Nr. 963—1922.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvaniara.ro/mdrr1901-1932